

DARBININKAS

Vol. LXXVII, Nr. 40
Spalio-October 16, 1992 Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Kaina
50 centų

DR. K. BOBELIS PASISAKO UŽ PATĮ PRINCIPĄ

— Pasikalbėjime su "Atgimimo" atstove jis gina išeivių teises —

Priešrinkiminės kampanijos metu, kada Lietuvos spauda buvo pilna būsimųjų kandidatų į Aukščiausiąją Tarybą pasisakymų, "Atgimimo" savaitraštyje rugsėjo 21 d. buvo atspausdintas Violetos Gaižauskaitės pasikalbėjimas su Lietuvoje besilankančiu buv. VLIKo pirmininku dr. Kaziu Bobeliu. Šalia asmeniškios informacijos ir VLIKo istorijos, pasikalbėjime yra ir "rinkiminės medžiagos", kurią "Darbininkas" pateikia savo skaitytojams. Seka klausimai ir atsakymai:

— Ar dabartiniai Lietuvos politikai pasinaudoja išeivijos sukaupta diplomatinės veiklos patirtimi?

— Man labai skaudu, kad ne tik nesinaudoja, bet kartais net ignoruoja visą mūsų praeityje nuveiktą darbą ir bando kurti viską iš naujo. Mes neturime pretenzijų kam nors Lietuvoje vadovauti, tačiau padėti būtų galima daugiau, jei tos pagalbos kas nors pageidautų. O juk Lietuvos užsienio politikoje pasitaiko daug neapgalvotų žingsnių. Vienas absurdiškiausių dalykų yra šį pavasarį pasirašyta Lietuvos ir Kubos ekonominio ir prekybinio bendradarbiavimo sutartis. Tai tiesiog politinis skandalas! Po šios sutarties pasirašymo kubiečiai emigrantai Majamyje surengė didžiausias protesto demonstracijas: mes visą laiką rėmėme Lietuvos laisvės aspiracijas, o jūs dabar palaikote tą brutali diktatorių! Amerika blokuoja Kubą, o mes tikimės gauti jos paramą bičiuliaudamiesi su Casro?

Antras dalykas — daugelis Lietuvos atstovų kitose valstybėse visiškai nemoka užsienio kalbų. Džiaugiuosi, kai Lietuvai atstovauja senieji mūsų diplomatai, pvz., A. Venckaus paskyrimu Lietuvos atstovu prie Europos Bendrijos. Jis turi 25 metų veiklos patirtį Europos parlamente kaip VLIK'o atstovas. O kaip lengva prarasti prestižą, parodė Jono Klimaičio istorija: ką VLIK'as per 30 metų sukūrė Europos parlamente, šis ponas sugėbėjo pasigriauti per pusmetį.

Gal Lietuvos vadovybė nebuvu pakankamai informuota apie šį asmenį?

Lietuvos vadovybė buvo išsamiai informuota apie šį žmogų Sąjūdžio posėdyje, kuriame dalyvavo ir N. Sadinaitė, V. Petkus, A. Terleckas ir kiti, mes įspėjom, kad šiuo žmogui pasitikėti neverta.

— VLIK'as savo veiklą baigė, tačiau dar veikia Tautos fondas, kurį esate pavadinę VLIK'o "finansų ministerija". Kokios jo funkcijos dabar?

— Tautos fondas egzistuoja ir toliau, nes mes turime dar daug finansinių administracinių įsipareigojimų, kadangi jam pavesta administruoti testamentais jama patikėtą Amerikos lietuvių nuosavybę. Visas šis turtas ilgainiui pereis Lietuvai. Tautos fondas skyrė 50 stipendijų po 200 dolerių jaunimo studijoms užsienyje, bet gavome tik 24 prašymus, iš jų kvalifikacinius reikalavimus atitiko tik 19 pareiškėjų ir jiems per Vilniaus Universiteto Senato posėdį stipendijos įteiktos. Tautos fondo parama Lietuvai didės, didėjant politiniam stabilumui Lietuvoje.

— Ar tikėtės, kad tas stabilumas padidės po Seimo rinkimų? Ką, Jūsų nuomone, dar būtų galima padaryti, kad šie rinkimai būtų kuo demokratiškesni ir kad jų rezultatai kuo tiksliau atspindėtų tautos valią?

— Mes, išeiviai, labai pergyvename dėl to, kad esame traktuojami kaip antraeiliai piliečiai. Ir dar po to, kai Lietuva atgavo nepriklausomybę! Laikome save tokiais pat Lietuvos piliečiais, kokie esate ir jūs, išgyvenę okupaciją Lietuvoje ar nutremti į Sibirą. Mums pavyko to išvengti, ir aš tuo džiaugiuosi, nes mes galėjome ginti tautos interesus tuomet, kai jūs patys buvote priversti tylėti.

Dabar ne vienas mūsų norėtų grįžti į Tėvynę, padėti Lietuvai sustiprėti ekonomiškai, kaip kad buvo ir po 1918 metų. Tačiau negaudami pilietybės, jaučiame kaip posūniai. Nevykęs Pilietybės įstatymas po dvejų metų ginčų pagaliau buvo pataisytas. Bet prieš Seimo rinkimus mums vėl buvo pasakyta, kad išeivijos atstovai negali kandidatuoti į Seimo deputatus.

Nė viename pasaulyje krašte nėra įstatymo, kuriame piliečiams būtų taikomas sėslumo cenzas pirmuose rinkimuose, kuomet kraštas kuriasi. O juk prieš trejus metus ir pati Lietuva nebuvo laisva! Tuo metu važinėjau po pasaulį su amerikietišku, o ponas Landsbergis ir kiti Lietuvos veikėjai — su rusišku pasu. Nepriklausomai Lietuvos valstybei nėra nė trejų metų, tai ar gali būti taikomas sėslumo cenzas?

Jį galima vertinti tik kaip pastangą eliminuoti išeiviją iš politinės veiklos. O Lietuvai taip reikia naujų idėjų, žmonių, kurie nėra susipešę ir kurių niekas negalėtų papirkti. Pasižiūrėkime į Latviją ir Estiją — ten į Estijos prezidentus kandiduoja Amerikos estas, o užsienio reikalų ministras yra Švedijos estas. Lenkijoje ir į prezidento postą balotiravosi Kanados, Čilės ir Lenkijos pilietis Tyminskis. Ir kas atsitiko? Tautos valia jis nebuvo priimtas.

Kodėl pas mus jaučiama tarsi kažkokios konkurencijos baimė? Duokime teisę pasisakyti tautai. Visi čia mėgsta kalbėti tautos vardu, o pačiai tautai bijome duoti žodį.

Galima paminėti ir kitų pavyzdžių. Vokietijos kancleris V. Brandt buvo pabėgęs į Norvegiją. Tačiau grįžusiam niekas nepaliepė pagyventi trejus metus, kad būtų išrinktas Berlyno burmistras, o po to net kancleriu. 1918 m. A. Smetona grįžo iš Berlyno. J. Basanavičius — iš Bulgarijos. P. Klimas — iš Paryžiaus...

Kaip tik per pirmuosius po okupacijos Seimo rinkimus neturėtų būti jokių apribojimų, sugrįžtantiems į namus. Nemanau, kad daug užsienyje gyvenusių lietuvių dabar keltų savo kandidatūras, bet svarbus pats principas. Tik vėliau tiems, kurie nepanoro grįžti, gali būti taikomi tam tikri reikalavimai. Dabar išeiviai kviečiami dalyvauti rinkimuose, tačiau koks tikslas balsuoti, jei pats negali būti renkamas? Nežinau, ar aš pats kandiduočiau Seimo rinkimuose, — gal jei nebūtų tokių suvaržymų, nors turiu labai daug raginimų

(Dr. Bobelis jau yra įtrauktas į kandidatų sąrašą. — "Darbininko" Red.).

Man atrodo, kad ir Pilietybės įstatymas išeiviams palankesne linkme buvo pakoreguotas po to, kai buvo skelbiami referendumai dėl prezidento ir sovietų armijos išvedimo, kadangi mūsų pozicija buvo labai aiški: mes niekada su jokiais kolaborantais nesidėsime. Bet mes taip pat esame jautresni kitų žmonių atžvilgiu: negalime kaltinti visos tautos, jei vienas buvo komunistas, o kitas — nusikaltėlis. Tokios buvo gyvenimo aplinkybės, ir kiekvieną atvejį reikia išnagrinėti individualiai. Turime rasti bendrą kelią, kaip dirbti Lietuvos labui, nes vis vien visi čia gyvenšime.

— Ar turite vilčių, kad dabartiniai įstatymai dar šioje AT bus koreguojami, kad bus sulygintos visų lietuvių pilietinės teisės?

— Labai įskaudino tai, kad mums, išeiviams, visą laiką buvo sakoma, kad mus blokuoja "kairieji", o dabar paaikšėjo, kad mūsų blokuotojai yra ir Sąjūdžio žmonės. O mes daugiausia rėmėme būtent Sąjūdį. Ką nuspręs Aukščiausioji taryba, netrukus pamatysime. O lietuvių tauta pakankamai kultūringa ir politiškai išprususi, kad galėtų atskirti pelus nuo grūdų.

(nukelta į 2 psl.)

Lietuvos Respublikos Krašto apsaugos mokykloje ruošiami nauji karininkai. Nuotr. Viktoro Kapočiaus

LIETUVOS MISIJOS JT ŽINIOS

PRASIDĖJO PASITARIMAI

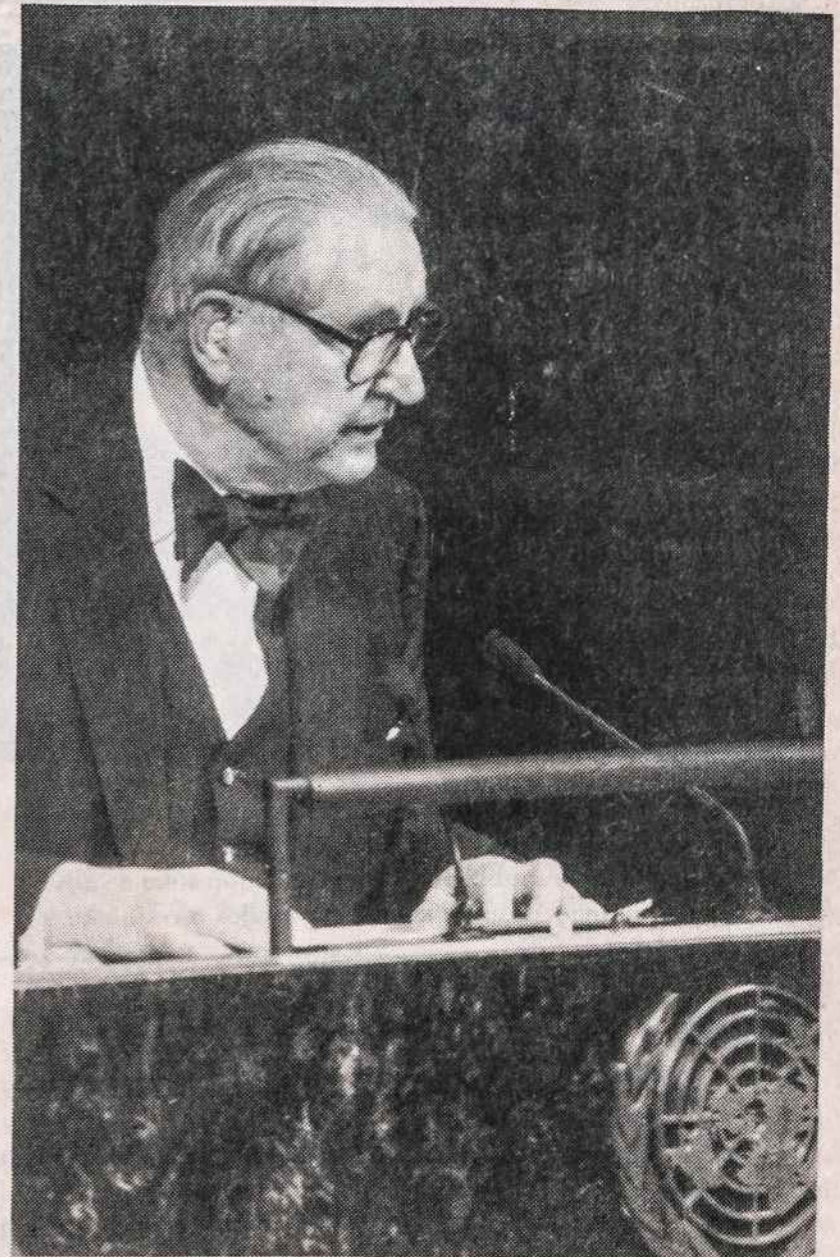
Baltijos valstybių misijų parėjai spalio 6 d. Jungtinėse Tautose susitiko su Rusijos Federacijos misijos vyresniuoju parėju dr. Andrej Granovskiui aptarti suderintos rezoliucijos galimybę dėl svetimos kariuomenės išvedimo iš Baltijos kraštų. Neformaliame pasitarime dalyvavo dr. Heino Ainsio (Estija), Ivars Slokenbergs (Latvija) ir Algimantas Gureckas (Lietuva).

Dr. Granovskiui buvo įteiktas Baltijos misijų paruoštas preliminarinis rezoliucijos projektas. Visi pasitarimo dalyviai pasisakė, kad būtų geriau išvengti susikirtimo Generalinėje Asamblėjoje ir todėl reikėtų siekti abiem pusėm priimtino rezoliucijos teksto. Dr. Granovski išreiškė viltį, kad Lietuvos ir Rusijos susitarimo pavyzdžiu, netrukus bus pasiekti Latvijos-Rusijos ir Estijos-Rusijos susitarimai dėl kariuomenės išvedimo, ir tokiu atveju rezoliucija pasida-

— Kaip apskritai būtų galima paaikškinti tokių reiškinį, kad jūs, tiek kartų drabstyti purvais sovietų valdžios rėmėjų, kartais esate pakantesni už tuos, kurie, anksčiau vienaip ar kitaip talkinęsi su okupacine valdžia, dabar skelbiasi neklystančiais savo bendrapiliečių teisėjais?

— Manau, kad taip elgiamasi dėl asmeninio išskaičiavimo. Man kartais tiesiog juokinga manyti, kad AT deputatai gali naudotis valdiška mašina ir dar su vairuotoju. Jei Amerikos senatoriai ir kongresmanai važinėtu valdiškomis mašinomis, tai Amerika aukštyn kojom apsiverstų! Čia dar naudojamosi tomis pačiomis komunistinėmis privilegijomis. Skandalingas dalykas ir karšto vandens tiekimo suvaržymas. Tokių suvaržymų reikia kitose srityse. Man įdomu, ar Aukščiausiosios Tarybos ir Vyriausybės rūmuose taip pat nėra karšto vandens? O jeigu kalbėtume apie ekonominį efektą, tai mano žmona, kaitindama puodą vandens, sunaudoja dvigubai daugiau dujų tam vandeniui sušildyti, kad galėtume apsiprausti.

Verčiau reikėtų riboti deputatų ir Vyriausybės pareigūnų keliones. JAV nė vienas kongresmanas ar senatorius negali niekur važinėti be oficialaus aprobovimo ir turi už jas atsiskaityti. O jei kartu su JAV prezidentu skrenda žmona, ji turi susi-

Lietuvos ambasadorius Anicetas Simutis pirmą sykį kalba Generalinėje Asamblėjoje pernai spalio 9 d. UN Photo

LIETUVOS VIENERI METAI JUNGTINĖSE TAUTOSE

SALOMĖJA NARKĖLIŪNAITĖ

Spalio 8-oji ir 9-oji diena šiemet svarbi sukaktis Lietuvai ir jos ambasadoriui Jungtinėse Tautose. Pernai spalio 8-ąją Anicetas Simutis įteikė JT Generaliniam sekretoriui savo kredencialus, o spalio 9-ąją pasakė pirmąją kalbą Generalinėje Asamblėjo-

je. Taigi, jau metai, kai jis atstovauja Lietuvai kaip nuolatinis atstovas ir jos ekstraordinarinis ir įgaliotasis ambasadorius.

Nuostabiai greitai keitėsi įvykiai pasaulyje. Niekas nebūtų patikėjęs, kad Lietuva taip greit atkurs nepriklausomybę, taps Jungtinių Tautų nare, o jai atstovauti tokiu aukštu titulu teks Anicetui Simučiai.

Tasai žemaitis, 1936 m. atvykęs į New Yorką dirbti Lietuvos Generaliniame Konsulate, okupaciją atkirštas, čia išsilaukė ištvėringai. Kaip Generalinis Konsulas nuo 1967 m., jis tarptautinėje New Yorke reziduojančioje diplomatinėje bendruomenėje atstovavo Lietuvai, palaikydamas jos vardą gyvą, atremdamas Sovietų vedamą propagandą. Lietuviams gi New Yorke ir visame rytiniame pakraštyje jis buvo lyginant kokia tvirtovė, simbolizuojanti nors ir okupuotą, bet nenugalėtą tautą ir valstybę.

Jis dalyvavo vietos lietuvių renginiuose, sakė jiems kalbas, atidarinėjo parodas, išdavinėjo dokumentus. Tad žmones maloniai nuteikė žinia apie jo paskyrimą ambasadorium. Dabar, ir ambasadoriaudamas, jis ateina į lietuvių susirinkimus ir jiems papasakoja, kas dedasi tarptautinėje organizacijoje, kaip veikia jo vadovaujama ambasada.

Personalas ir patalpos

Mesdamas žvilgsnį į praeituosius metus, ambasadorius dabar kalba nuotaikingai apie didžiules galimybes Lietuvai pasireikšti šiame forume. Tačiau ribotas personalas trukdo išnaudoti visas progas, kurias Lietuvai teikia jos priklausymas Jungtinėms Tautoms. Šiuo metu ambasadorius turi tik tris pagalbininkus. Tai: Gintė Damušytė, Darius Sužiedėlis ir Algimantas Gureckas.

— Reikia daugiau jėgų, — sako ambasadorius, pabrėždamas, kad tuo reikalu jau yra ne sykį kalbėjęs su Lietuvos vyriausybe ir prašęs atsiųsti du tris pagalbininkus ar leisti čia Amerikoje pasirinkti iš tinkamesnių specialistų.

Vilnius, suprantama, sutinka, bet — lešų klausimas. Tas pats ir patalpų reikalas. Ambasada jau

(nukelta į 2 psl.)

gražų dviejų lakštų Lietuvos reljefo žemėlapi ir 176 lakštų pilną Lietuvos žemėlapių rinkinio — po keturius lakštus kiekvienam rajonui. Reljefo žemėlapių mastelis 1:300,000 (1 cm — 3 km), o rajonų žemėlapių 1:50,000 (1 cm — 1/2 km).

Bibliotekos žemėlapių skyriaus vedėjas Michael Dulka, dėkodamas už žemėlapius, pasitebėjo, kad dabar Lietuvos rinkinys itin išsamus, retai kuris kitas kraštas jam prilygsta.

Šio skyriaus rinkiniai naudojami visos misijos ir Jungtinių Tautų sekretoriatas. Kitos organizacijos, universitetai ir atskiri asmenys gali jais naudotis per New Yorko viešąją biblioteką.

Misija teikia informaciją apie Lietuvą didžiosioms žemėlapių leidykloms — Rand McNally, Hammond, National Geographic Society. Ji joms pranešė apie sugrąžintą Marijampolės miesto vardą ir nurodė okupacijos metais jų žemėlapiuose įsiskverbusias įvairias klaidas.

Pat Buchanan, respublikonų varžovas į prezidentinius kandidatus, su žmona rugsejo 24 d. lankėsi Detrote ir susitiko su tautybių grupių respublikonų vadovais. Nuotraukoje su Jonu Urbonu, Lietuvių Respublikonų Federacijos pirmininku.

LIETUVOS VIENERI METAI JUNGTINĖSE TAUTOSE

(atkelta iš 1 psl.)

gyvuoja ištisus metus, bet dar neturi savo patalpų. Pradžioje buvo manyta, kad gal nebus didelių sunkumų, kai Vilniuje iš amerikiečių gauta \$1,100,000 už rūmus jų ambasada. Tikėtasi, kad toji suma bus pervesta į New Yorką misijai patalpoms pirkti, bet vis atsiradavo kliūčių. O patalpos žūt būt reikalingos, nes Konsulato raštinėse visiškai neįmanoma išsitenkti dviem įstaijom — nei kur popierius susidėti, nei kur apsisukti.

Patalpų ieškota ilgesnį laiką. Pastaruoju metu jau nužiūrėta vieta netoli nuo JT būstinės. Ji būtų patogi, nes galima būtų vaikščioti į posėdžius, atkristų važinėjimas, kuris lig šiol sugaišina daug laiko.

Kaip su finansais?

Priklausymas Jungtinėms Tautoms nėra pigus, bet ambasados išlaikymas kol kas nelabai brangus. Lietuvos išdas lig šiol į ambasadą nėra investavęs nė vieno dolerio. Tai apmokėta iš aukų, gautų iš Tautos Fondo (\$100,000) ir kitų organizacijų.

Lietuvos vyriausybė sumokėjo \$86,000 narystės mokesčio, o anksčiau buvo sumokėta \$5,000 (iš aukų), norint parodyti, kad Lietuva pasiryžusi mokėti, bet neturi savų pinigų.

Santykiai su diplomatais

Ambasadorius Simutis, kuris konsulaudamas turėjo progos arčiau pažinti anuometinę diplomatinę bendruomenę, dabar neatstiebi, kaip labai reikalai pasikeitė. Jei anais laikais tik retas diplomatas viešai parodydavo dėmesį Lietuvai ar ateidavo į Vasario 16 priėmimą, tai dabar — kiti reikalai.

Lietuvai draugiški pasaulio diplomatai, net ir buvę jos priešai. Pvz., kai pernai amb. Simutis

Susitikę kalbėjosi, kaip sumažinti kriminalinius nusikaltimus Woodhavene ir jo artumoje. Buvo kalbama, kokias bausmes taikyti už "grafiti" — sienų išdažymą. Pasikalbėjimas įvyko Šv. Luko parapijos salėje, 80 St. ir 87 Dr., Woodhavene. Iš k. NY councilman Walter Ward, assemblyman Frederick Schmidt, 102 nuovados policijos kapitonas Joseph Montagnino, drausmės prižiūrėtojas Paul Mitchell, Woodhaveno Block Association pirmininkė Mrs. R. Thompson. Nuotr. L. Tamošaičio

JAV RINKIMAI IR LIETUVIAI

Į Amerikos Prezidentus turime du pagrindinius kandidatus: prezidentą George Bush ir Arkansas valstijos gubernatorių Bill Clinton.

Prezidentas George Bush yra gana tvirtas tarptautinėje politinėje arenoje ir tai yra įrodęs savo veiksmis. Diplomatinio keliu ir ne kartą viešai pasisakęs už Pabaltijo laisvę, ir šiuo metu, spaudžia Rusijos prezidentą Jelciną, kad jis atitrauktų kariuomenę iš Pabaltijo.

Atstaus diplomatinis ryšius su Lietuva, jo vadovaujama administracija remia Lietuvą įvairiais būdais, ir jau iki šiol Lietuva yra gavusi už daug milijonų dolerių įvairios paramos. Jis gerai susipažinęs su Lietuvos ir mūsų lietuvių reikalais. Baltuosiuose Rūmuose vienas iš jo asistentų ryšiams su visuomene — tautybėmis, yra lietuvių kilmės James Schaefer. Prezidentas nėra populiarus Amerikoje dėl šiuo metu ekonominės stagnacijos, nedarbo, kuris yra palietęs ir kitus kraštus, net Vokietiją ir Japoniją. Pasisakęs prieš mokesčių kėlimą, už sumažinimą biudžeto deficito, kontroliuojant valdžios išlaidas ir įvairias programas. Pa-

sisakęs už JAV Kongreso narių kadencijų termino įvedimą. Pasisakęs už sveikatos draudimo reformas.

Bill Clinton, po smarkios konkurencijos, laimėjęs Demokratų partijos pirminius rinkimus, jų konvencijoje New Yorke buvo išrinktas Demokratų kandidatu į prezidentus. Jis sumažinti deficitui žada pakelti daugiau uždirbantiems mokesčius. Pasisakęs už visuotinį valdžios priežiūroje sveikatos apsaugos draudimo įvedimą. Laisvės vardan, remia be kontrolės abortų darymą. Jis Lietuvių Bendruomenei pažadėjo, jeigu bus išrinktas prezidentu, išves Rusijos kariuomenę iš Lietuvos ir Pabaltijo.

Negaliu pasakyti, kiek artimai jis yra susipažinęs su Pabaltijo ir Lietuvos reikalais. Atrodo, kad, jam laimėjus, vėl iš naujo reikės ieškoti kontaktų su juo ir jo administracijos nariais.

Turbūt bus ir trečias kandidatas. Tai biljonierius Ross Perot, jeigu jis iki rinkimų apsispręs. Kiek jis žino apie Lietuvą ir lietuvius, niekur neteko matyti ar girdėti, kad jis savo kalbose būtų paminėjęs. Žada viską atstatyti. Išmokėti susidariusį deficitą, pakeliant mokesčius ir visiems duoti darbus. Bendrai, daug kal-

DR. K. BOBELIS PASISAKO UŽ PATĮ PRINCIPĄ

(atkelta iš 1 psl.)

mokėti už bilietą. Kilo didelis skandalas, kai prezidento Busho Baltųjų Rūmų štabo viršininkas Sununu porą kartų lėktuvu nuskrido į New Hampshire valstiją aplankyti savo šeimos. Kai tai paaiškėjo, jis atsistatydino iš pareigų.

— Matyt, todėl ir juridinis Lietuvos nepriklausomybės atstatymas taip sunkiai realizuojamas. Gal šitaip bus tol, kol įvyks poslinkiai mūsų mąstysenoje, moraleje?

— Automatiškai pereiti iš vienos santvarkos į kitą, iš vienos politinės kultūros į kitą gal ir neįmanoma. Be to, prisideda ir tai, kad per dvejus metus nepajėgiami parašyti Konstitucijos, ginčijamasi dėl niekų, daug asmeninių puldinėjimų ir t.t. Reikia panaikinti tą biurokratinį komunistinės sistemos pal-

rius ir pasipasaikojo:

— Tikėsite ar ne, aš kiekvieną kartą, atvykdamas į Tautas, prieš įeidamas į rūmus, pirma priemu prie vėliavos, minutę kitą pastoviu, pasidžiaugdama, ir man pasitaiso nuotaika visai dienai. Dar niekad nesu praleidęs. Tikiu, kad ateis naujų žmonių, mūsų ambasada padidės, žodžiu, mes laikysimės. Lietuvos valstybė tarptautinėje arenoje dabar gyvuoja.

kimą, kuris stabdo bet kokią pažangą. Kodėl užsienio biznieriams neleidžiama nieko nusipirkti? Juk jei kokia danų firma suremontuos namą, o po penkerių metų jį parduos, tas namas vis vien liks Lietuvoje. O dabar graudu žiūrėti į grūvantį Vilniaus senamiestį — stogai kiuri, lietus pūdo grindis... Kodėl jie neparduoda laisvuose aukcionuose ar pagal specialistų Komisijos nustatytą kainą?

— Kartais atrodo, kad išeivių kapitalo nenorima įleisti tol, kol mūsų vertėivis, neturintysis nei didesnio kapitalo, nei jo panaudojimo patirties, pusvelčiui neišdalyt Lietuvos turto...

— Aš to negaliu patvirtinti, bet esu girdėjęs, kad dalį valstybės turto dalijamasi nelegaliai. Stebina ir tai, kad kai kurių namų pardavimo dokumentus turi tvirtinti pats ministras pirmininkas ar AT pirmininkas. Kas būtų, jei reikėtų gauti prezidento Busho leidimą, jei kokia užsienio firma norėtų nusipirkti namą, sakykim, Iowos valstijoje? Tai kažkoks ekonominis absurdas! Anksčiau negalėjai gatvės pereiti be Maskvos leidimo, dabar vėl negali nieko padaryti, jei negaumi leidimo "iš viršaus". Tokia tvarka nėra demokratiška. Reikia pradėti darbus atitinkamai deleguoti.

— O kaip, Jūsų nuomone, reikėtų išsivaduoti iš tokios sistemos?

— Tauta per dvejus su viršum metų turėjo pamatyti, kas leidžia įstatymus, kaip tvarkosi valdžia ir prie kokios krizės mūsų kraštas šiuo metu yra priėjęs. Ji turi drąsiai pakelti balsą prieš tuos, kurie viską griovė. Vienintelis dalykas, kas šiandien pasiekta, — tai galimybė laisvai kalbėti. Bet ekonominė Lietuva padėtis daug blogesnė negu prieš keletus metus. Nesutikau nė vieno žmogaus — nei Landsbergio, nei Brazausko, nei Vagnoriaus, nei Abišalos rėmėjo, kuris būtų patenkintas dabartine padėtimi. Kodėl negalima būtų sukviesti naują visų lietuvių remiamą Seimą ir ieškoti išeities iš tokios padėties?

bąs, bet nieko konkretaus, kaip viską padarys, nepasakąs. Vis siūlųs palaukti. Lauksime.

Lapkričio 3-oji nebe už kalnų. Ji greit ateis. Gerai pagalvokite, už kurį kandidatą atiduosite savo balsą. Asmeniškai aš rekomenduoju vėl balsuoti už prezidentą George Bush ir viceprezidentą Don Quayle. Bet gyvename laisvame krašte. Pasirinkite, kuris jums arčiau širdies.

Nepamirškite pabalsuoti ir už Kongresmanus, Senatorius bei kitus, teisėjus ir įvairius pasiūlymus. Pasirodykime, kad, nors ir negausi mūsų tautinė grupė, bet esame aktyvūs, organizuoti. Tada ir toliau su mumis skaitysis ir respublikonai, ir demokratai. Visi dalyvaukime rinkimuose ir junkimės į Amerikos politinių partijų sistemą.

Jonas Urbonas,
Amerikos Lietuvių
Respublikonų Federacijos
pirmininkas

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose. Advokatas kalba ir lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. Tel. 203 651-0261.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laido tuves. Kopyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laido tuves. Modernios kopyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

BEACH MEMORIAL CHAPEL, 301 Corey Ave., St. Petersburg Beach, FL 33706. Tel. 813 360-5577. KENFIELD WOODLAWN FUNERAL HOME, 200 Pasadena Ave., S. St. Petersburg, FL 33707. Tel. 813 345-9393. WOODLAWN MEMORY GARDENS, 101 58th St., S. St. Petersburg, FL 33707. Tel. 813 345-9393.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoji vietoje - OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas pereinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LIETUVIŲ KULTŪRINĖ RADJO PROGRAMA "AUŠRA". WINC-FM 90.5, Worcester, MA. Sekmadieniais 8-9 val. vakaro, Eduardas Meilus, Jr., 70 Curtis St., Auburn, MA 01501. Tel. 508 753-7232

NEW YORK-NEW JERSEY-Laisvės Žiburys, sekmadieniais 9-10 val. ryto WNWK105.9 FM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bay-side, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 769-3302.

KOLODNY&KOLODNY: Virginija Kolodny, lietuviškai kalbanti advokatė, 11 Park Place, Room 905, New York, NY 10007. Tel. 212 349-7771. Nelaimių ir susidūrimų atvejais, namų pardavimas, testamentai, išnuomojimai, kondominijumų reikalai. Turi leidimą praktikuoti New Yorko valstijoje.

NEW JERSEY, NEW YORK - "Lietuvos atsiminimai", sekmadieniais nuo 2 iki 3 val. popiet iš Seton Hall Universiteto stoties, 89.5 FM banga. "Music of Lithuania" programa, vedama anglų kalba iš tos pačios stoties, girdima irgi sekmadieniais nuo 1 iki 2 val. popiet. Dr. J. J. Stukas - direktorius, 234 Sunlit Dr., Watchung, NJ 07060. Tel. 908 753-5636.

MARIA JUZAITYTĖ - LEVIN, lietuvių advokatė, patarnauja visuose teisiniuose reikaluose. Kalba ir lietuviškai. 325 Broadway, Suite 504, New York, N.Y. 10007. Tel. 212 962-5810.

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI
SUKURIAMI IR NEMOKAMAI
PRISTATOMI Į VISAS KAPINES
NEW YORK, NEW JERSEY
IR CONNECTICUT VALSTIJOSE.
ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino
MEMORIALS

66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE,
QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326-1282; 326-3150
TAI MŪSŲ VIENINTELĖ VIETA.
GAUSI PARODŲ SALĖ

KVEČAS
JONAS
1933 + 1976

**VYTIS
KELIONIŲ IR TURIZMO
AGENTŪRA**

- LĒKTUVAI
  - LAIVAI (CRUISES)
  - TRAUKINIAI (AMTRAK)
  - AUTOBUSAI
  - NUOMOJAMOS MAŠINOS
  - VIEŠBUČIAI
  - IDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS
- GRUPINĖS KELIŲNĖS Į LIETUVĄ**
MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTĖLĖMIS
JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ
PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA
VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
2129 KNAPP STREET
BROOKLYN, N. Y. 11229
TEL.: 718 769 - 3300, FAX 718 769 - 3302

DARBININKAS

The Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Second Class postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$20.00. Single Copy 50 Cents
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguojama REDAKCINĖ KOMISIJA —

Mokyklos varpelis šaukia

Lietuviškoje mokykloje šiuo metu vyksta nemažai pasikeitimai. Gyvenimas verčia persigrupuoti, persiorganizuoti, nes mokinių skaičius mažėja, mokiniai kur kas silpniau moka lietuviškai nei ankstesnės mokinių kartos. Jų tėvai jau yra baigę tokias mokyklas. Namuose daugiau kalbama angliškai. Lietuvių kalba tampa antrine, skirta tik lietuviškam pasauliui.

Kalbantieji lietuviškai domisi lituanistika, stebi lietuviškus reikalus, rūpinasi, kad Lietuva išsilaikytų nepriklausoma valstybe. Jie yra lietuviškai nusiteikę, bet lietuvių kalba reikalauja pagalbos iš šalies. Ir tą pagalbą gauna lietuviškoje šeštadieninėje mokykloje.

Persitvarkymas stipriai palietė ir New Yorko Maironio lituanistinę mokyklą. Sumažėjo mokinių. Po daugel metų reikėjo palikti svetingas Holy Child Jesus mokyklos patalpas Richmond Hill ir įsikurti Kultūros Židinyje. Čia patalpos nepritaikytos mokyklai. Reikia nugalėti daug sunkumų, kad jaustųsi šioji tokia mokyklos atmosfera.

Bet darbo entuziazmo nestinga. Ypač padidėjo darželis. Tai garantuoja, kad atėityje ir kituose skyriuose bus mokinių. Svarbiausia, kad vaikai gali suėję savo tarpe praleisti pusę dienos, lietuviškai dainuoti, žaisti. Čia jie įgauna daug lietuviškos nuotikos, kurios kitur nesurastų. Todėl mokykla labai prasminga, ir verta ją išlaikyti, remti visokiais būdais.

Dirbti reikia, nes, mokydami vaikus, skleidžiam gerą ir šviesą, supažindiname su Lietuva, kuri dabar dažnai yra pasaulio spaudoje.

Amerikiečių mokykla dažnai

keičia vadovėlius; sakoma, kad kas treji metai jie papildomi, kad tikėtų konkrečiai dabarčiai. Kaip matome ir girdime, reikia ir lietuviškoje mokykloje keisti mokymo programas ir vadovėlius. Anksčiau mokiniai gana gerai mokėjo lietuviškai. Buvo galima skaityti įvairius tekstus, mokyti gramatikos, Dabar dažnai tai būtų sunku. Reikia paprastesnių vadovėlių, kurie vaizdais kalbėtų apie Lietuvą, parodytų dėstomą dalyką.

Anksčiau Maironio mokykloje buvo rodomos ir vaizduojamos apie Lietuvą, jos praeitį. Ir dabar, norint labiau patraukti mokinių dėmesį, reikia organizuoti kuo daugiau vaizduojamųjų rodytųjų klasių. Anksčiau buvo skelbiama, kad Švietimo taryba rūpinasi vaizduojamųjų gaminiu. Reikia tikėtis, kad jų atsirastų, jei ieškosime. Vaizduojamos lengva pagaminti. Jose gali būti ir mokiniai su savo programėle, temos aiškinimu.

Teko žiūrėti, kaip mokiniai priima angliškai įkalbėtą vaizduojamą apie Lietuvą. Jie visi dėmesingai žiūrėjo. Ir ši priemonė tinka, kai norime tiksliau ir plačiau supažindinti su Lietuva. Juk mum svarbu, kad užaugtų karta su lietuvišku nusiteikimu, karta, kuri nenutrauks ryšių su Lietuva. Tokių angliškų vaizduojamųjų juk galima vietoje pasigaminti, galima jų surasti ir visuomeninės veiklos centruose. Žydai pavyzdžiui, kurie tūkstančius metų gyvena emigracijoje, puikiai veda anglų kalba radijo valandėles ir klausytojus pajungia savo interesams.

Tikėjome, kad Lietuva padės išsivijusioms mokykloms. Ji parodė gerų norų, bet Lietuva dar turi kitų svarbių problemų. Ji ir padėti mum negali, nes išsivijusi

ŠOKIŲ ŠVENTĖS KOMITETO PASKUTINIS POSĖDIS

Išsivijusi lietuvių tautinių šokių devintosios šventės komitetas, vadovaujamas visuomenininko dr. Petro Kisieliaus, po sėkmingo renginio, įvykusio 1992 m. liepos 5 d. Rosemont, Illinois, Chicagos priemiestyje, rugsėjo 19 d. sukvietė Seklyčioje užbaigiamąjį posėdį. Dalyvavo puskapis organizacinio komiteto ir komisijų narių. Posėdį vedė Komiteto pirmininkas. Išklausti visų 20-ties komisijų žodžiu ar raštu pateikti pranešimai.

Pranešimai buvo įdomūs ir juose atsispindėjo ne tik pasisekimai, bet buvo iškelti pastebėjimai trūkumai bei klaidos. Bendras įspūdis teigiamas. Komitetas sulaukė pagyrimo ir padėkos iš JAV LB krašto valdybos atstovės vicepirm. Reginos Norušienės.

Tautinių šokių šventė susideda iš dviejų dalių: administracinės

mokykla yra visai skirtinga nuo Lietuvos mokyklos. Mes patys turime pasirūpinti vadovėliais ir kita mokomąja medžiaga, kuri būtų pritaikyta mūsų vaikų lygiui.

Iš Lietuvos galėtume gauti tik vaikiškų knygelių, kurių kalba būtų nesunki, jos būtų patraukliai parašytos. Ir čia gali būti sunkumų, nes aprašomas pasaulis mūsų vaikams gali būti nesuprantamas ir visai svetimas.

Reikia patiemis visa organizuoti ir vėl išsėsti kilniame švietimo darbe. Tik pagalvokime, juk lietuviška mokykla praejo tokį ilgą kelią, nugalėjo įvairiausių sunkumų. Tik iš emigracijos lietuviška mokykla nebuvo sužalota kokių nors propagandų. Čia visiems prieinamoje demokratinėje dviasioje buvo dėstomas lituanistinis mokslas.

Tuo džiaugiamės ir trokštame, kad lietuviška mokykla išsilaikytų, kad visos organizacijos padėtų jai, remtų ją. Išsivijusi lietuvių tautos gyvenime yra didelė jėga. Tegu ji būna ir išsilavinusi, susipratusi, kad ji pažinti savo tautos istoriją ir mokėtų kalbą.

Mokyklos varpelis šaukia mus visus į talką mokyklai padėti, leisti vaikams į ją; šaukia visus prisidėti prie lietuviškojo auklėjimo ir mokymo!

ir meninės. Administracinei daliai vadovavo pirm. dr. Kisielius, vicepirm. Birutė Jasaitienė, išdavininkas Kostas Dočkus ir sekretorė Jūratė Budrienė (su gausių komisijų talka), meninę dalį tvarkė šokių vadovė Dalia Dzikienė su padėjėjomis, ir muzikinę — Darius Polikaitis su talkininkais.

Visi džiaugėsi mūsų jaunimo pasiruošimu ir pakankamu drausmingumu, Neteko nugirsti didesnių priekaištų ar pagrįstos kritikos. Šokių vadovė Dzikienė ir muzikos vadovas Polikaitis džiaugėsi gera tarpusavyje komunikacija ir jų reikalų supratimu, nors muzikinės dalies sąmatoje numatytos išlaidos ir padvigubėjo. Šokių vadovė teko nelengvas uždavinys — 70 šokėjų grupių suldyti į vieną darnų vienetą. Vadovai išreiškė pasitenkinimą nauja patogia sale.

Ne taip sklandžiai vyko administraciniai reikalai. Darbų sritis buvo plati ir įvairi. Čia buvo finansų telkimas (dr. A. Razma), nakvynių parūpinimas, transporto reikalai, banketai, jaunimo susipažinimo vakaras, šokių mokytojų ir vadovų pagerbimas, registracija, pamaldos, garbės svečių priėmimas, repetitijos metu 2500 šokėjų ir palydovų pamaitinimas ir t.t. ir t. t.

Ne mažiau svarbi ir informacija, nes be jos nebūtų nei 10,000 žiūrovų sukviesta, nei \$325,000 sukaupta. Informacijos komisijos abiem kalbom rašinių srauto ir radijo laidų nuoširdžių vadovų neatlaidaus priminimo dėka

turėjome nepaprastai gerai pavykusią tautinių šokių šventę ir pakankamai finansų.

Pradžioje finansai buvo sukėlę rimtų rūpesčių, bet, artėjant šventei, pasitaisė ir aukos gerai plaukė, o publikos didesnis dalyvavimas ir už bilietus gautos didesnės pajamos, įgalino sudaryti didesnį pelną, kuris bus perduotas šokių šventės rengėjams — Kanados ir JAV LB Krašto valdyboms. Negalutiniais duomenimis likutis gali siekti iki \$40,000.

Pirm. dr. Kisielius, jau pradėdamas posėdį, komitetą palygino su futbolo komanda, kur kiekvienas žaidėjas žino savo vietą, o vadovui belieka tik žiūrėti, kad reikiama ir laiku atliktų prisiimtų pareigų. Už šventės pasisekimą dr. Kisielius išreiškė padėką aukotojams ir dalyviams, komisijoms, spaudai, radijui ir gausiems talkininkams, dažnai viešumoje nepasirodantiems, net į komisijas neįėjantiems, bet laiku ištiesiantiems pagalbos ranką.

Ypatingą padėką išreiškė komisijos vicepirminkei Birutei Jasaitienei, kuri savo sumanumu ir aktyvumu daug prisidėjo, ypač iš Pietų Amerikos ir Lietuvos atvykstančių šokėjų aprūpinimu nakvynėmis ir sutvarkiusi daugelį kitų pinių reikalų. Sekretorė Jūratė Budrienė-Jasaitytė verta savo motinos Birutės, nes paskutines savaites prieš šventę budėjo būstinėje ir telefonais, fakais, kompiuteriais tvarkė bilietų ir kitus iškilusius reikalus.

O kur dar posėdžių protokolai ir įvairūs raštai!

Didesnių lietuviškų renginių lyg etatiniu išdinku tapęs Kostas Dočkus, profesionaliai tvarkė išdą ir pinigų išmokėdavo tik pagal patvirtintas sąskaitas. O tų sąskaitų ir reikalavimų buvo galybė. Už tą darbą gavo tik padėką, o kiti gal net ir pabur nodavo, neprisilaikydami nustatytos tvarkos, negaudavo pinigų. Buvo ir tokių, kurie už menkiausių pajudėjimą ar patarimą norėjo gauti atlyginimą ar net padaryti biznelį.

Jeigu paskaičiuotumėm, kiek žmonių buvo įsijungę į renginį ir kiek įdėjo darbo valandų, gautumėm įspūdingą skaičių, o pavertus pinigais — stambiają sumą, kurios negalėtų padengti ir gautas perteklius. Tai vis išsivijusi lietuvių atsivežtas gerasis būdo bruožas, talcos būdu stiprinti lietuvių priaugančioje kartoje.

Posėdyje dalyvavęs PLB seimo, o dabar jau ir PLB valdybos pirm. Bronius Nainys, pasidžiaugė gerai praėjusia švente ir padėjo komitetui už darbą. Kartu priminė, kad PLB seimas paliko \$18,000 nuostolį ir prašė komitetą jį padengti.

Pirm. dr. Kisielius perskaitė raštu įteiktą prašymą ir atsiklausė komiteto nuomonės. Kadangi šventės rengėjai yra JAV ir Kanados LB Krašto valdybos su Lietuvių tautinių šokių institutu, tai šventei ruošti komitetas neturi teisės gautą pelną skirstyti savo nuostoliams, jį privalo perduoti minėtom institucijoms, o jos savo ruožtu turėtų padengti PLB seimo ruošos išlaidas.

Šiame komiteto posėdyje buvo apžvelgta šokių šventės ruošia, pasidalinta įspūdziais, mestas žvilgsnis į ateitį. Nutarta visą šventės metu sukauptą medžiagą ir įgytą turtą, po kontrolės komisijos patikrinimo, perduoti LB pasaulio archyvui, kad naujų švenčių rengėjai galėtų pasinaudoti. Kadangi išdinkas dar neturėjo paruošęs pilnos pinigines apyskaitas, tai jis turėtų paskelbti spaudoje, kad visuomenė ir aukotojai matytų, kam jų aukos buvo sunaudotos.

Antanas Juodvalkis

Lietuvių tautinių šokių šventės rengimo komitete baigiamojo posėdžio, įvykusio rugsėjo 19 d. Chicagos "Seklyčioje" vaizdas. Kalba rengimo komiteto pirm. dr. Petras Kisielius. Šalia jo vicepirm. Birutė Jasaitienė. Nuotr. Ed. Šulaičio

IŠ KELIONĖS TIK ASILAS
NEGRĮŽTA ARKLIU

III

Tautų Apaštalo Pauliaus pėdsakai Graikijoje

ANTANAS RUBŠYS
Manhattan College

67

Nūdien kelionė į Delfų miestą nėra sunki. O pas Apoloną — į jo orakulą — žmones traukia domesys senovės graikų pastangoms ieškoti šviesos, darnos ir muzikos, dūstant tragiškajame Likimo glėbyje. Olimpijoje valgę pusryčius, Delfuose sėdame pietų valgyt.

Viešbutis — vėl Amalija Valgykla su atvirais langais prie terasos su kolonomis. Girdisi stinguos vasaros žiugų koncertas, nepažįstami paukščiukai vieversėlių čyru vyrų garsais gaivina kelionėje įkautusius keleivius. Nejaun Delfuose yra vieversiuok?

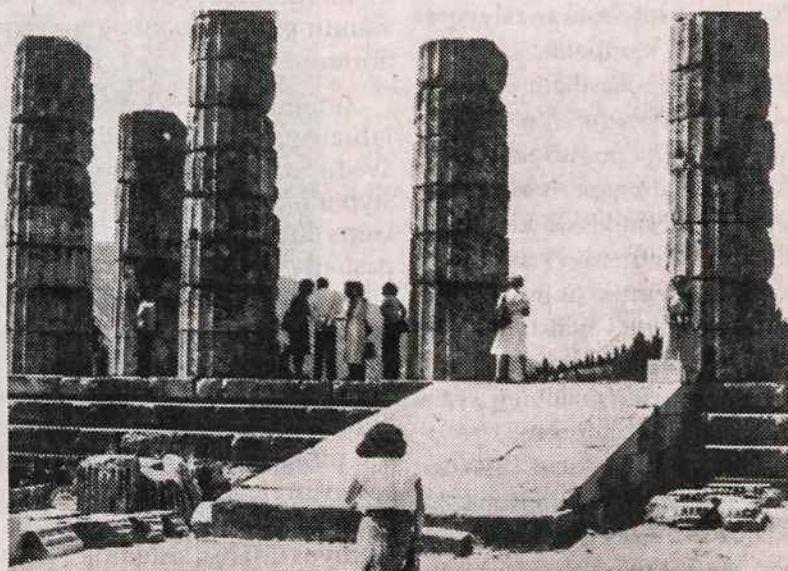
Esame aukštai pačioje Parnaso kalno papėdėje. Iki Itea — Delfų uosto vieškeliu 6 km, o akims atrodo, kad čia pat. Kurne-kur matosi zigzaguoti vieškeli vingiai. Įdomu, visi Parnaso papėdės šlaitai apodinti alyvmedžiais.

Gidė praneša, kad Delfuose būsime visą parą. Šiandien eisime pas Apoloną, o rytoj lankysime

me muziejų ir atokesnes Delfų žymybes.

Delfuose tebeaidi
Apolono
balsas

Graikai Delfų orakulą — Delfus laikė pasaulio omfalos —

Delfai. Įėjimas į Apolono orakulo šventovę. Nuotr. kun. prof. Antano Rubšio

Žemės centru, — lietuviškai, "bamba", ir anapusinių jėgų sosto. Delfų orakulo ištaka, pasak graikų mąstytojų, buvo nuožmus sankirtis tarp Apolono šviesos darnos bei muzikos dievo, ir Pytono, tamsos jėgų slibino. Sankirtis privėdė prie Pytono tamsos jėgų išžudymo.

Nūdien Delfų aplinka su turistų autobusais ir vietinių gyventojų asilais, su psiauo nuogais miestelėnais ir stangriais juodais drabužiais vilkinčiais kaimiečiais atspindi tą patį priešpriešų sankirtį. Delfuose pajunti amžiną pokalbį tarp grubios žemės ir šventos ramybės. Tai, atrodo, jaučia ir miestietis, ir kaimietis, nes vienam ir kitam

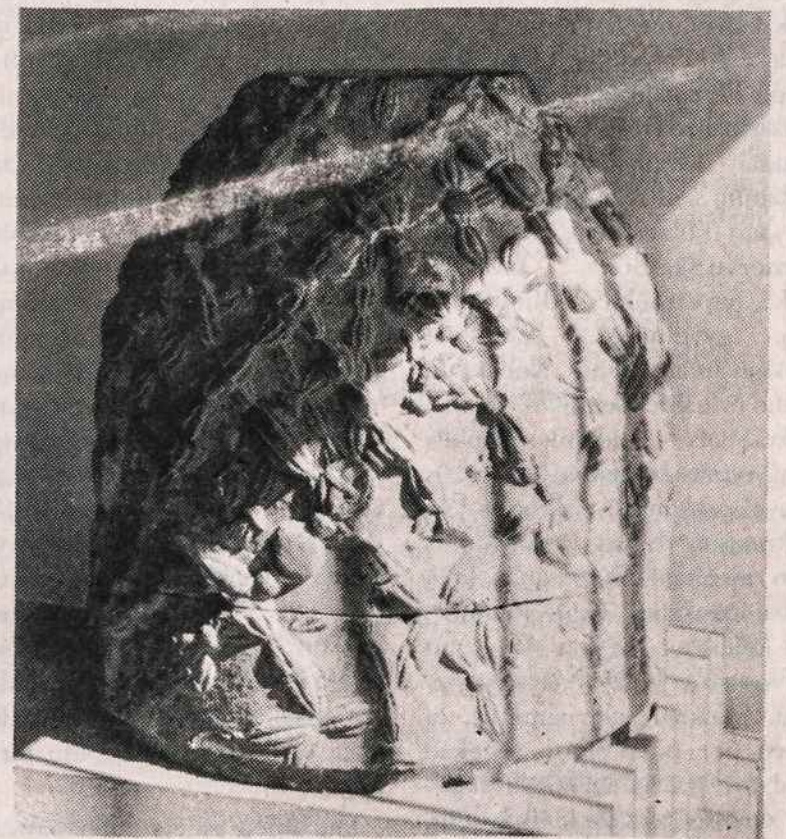
tenka neišvengiamai dalyvauti grubios žemės ir šventos ramybės pokalbyje, susidurti ir su Apolonu, ir su Pytonu.

Delfus pirmąkart lankiau 1958 metų vasarą. Tai buvo tik keleto valandų susipažinimas su vieta. O po to, kada tik tekdavos sustoti Atėnuose, stengdavausi pabėgti iš saulėje įkaitusio miesto į Delfus Parnaso papėdėje, nes Delfuose tebeaidi Apolono balsas. Apolonas ir Kristus spindi šviesa, gydančią darną, drąsina muzika. Apolonas yra graikų — žmogaus sukurtas ir kuriamas teisingos darnos simbolis, o Kristus — Dievo išminties ir galybės įsijungimas į žmogaus grubią žemę ir šventą ramybę.

Kai Apaštalas Paulius rašė korintiečiams apie Kristų "Dievo išmintį ir Dievo galybę" (1 Kor 1,24), kai jis kalbėjo apie Kristų "Evangelijos šviesą", jis skelbė, kad Apolonas žmogui nėra pakankamas, nes "Pats Dievas, kuris yra taręs: 'Iš tamsos tenušvinta šviesa', sušvito mūsų širdyse, kad pažintume Dievo šlovę, spindinčią Kristaus veide" (2 Kor 4, 4.6).

Apolono šventovė

Šiuolaikinis Delfų miestelis nėra senas. Galėtume jį vadinti naujaisiais Delfais, nes jį 1892 m. imta statyti Kastri kaime. Jis

Omfalos — pasaulio centro įvaizdis Delfų muziejuje. Lietuviškai "pasaulio bamba". Nuotr. kun. prof. Antano Rubšio

yra maždaug 1 km nuo senovės Delfų griuvėsių. Tais pačiais metais prancūzų archeologai pradėjo rausti po senuosius Delfus.

Delfų orakulo vieta Parnaso kalno pietvakarių šlaito lygumose yra nuostabi žavi. Rodos, atsirėmę į Parnaso kalną ir gėrėkis panorama! Penkios terasos, reikiama iš vienos į kitą palypėti. Gidė pabrėžia, kad Delfai, prieš tap-

dami orakulu, buvo garsi žemės deivės Gajos ir jūrų dievo Poseidono šventovė. Anot jos, čia buvo skerdžių šventovė jau XV a. prieš Kristų.

— O kada Apolonas užmuše Pytoną? — girdisi klausimas.

— Sunku pasakyti, — rimtai atsako gidė. — Apolono šventovė, kurią tuojau lankysime, — tęsia gidė, — V-VI a. prieš Kristų.

DIENOS UŽ POLIARINIO RATO

ALGIRDAS ČARNECKIS

6

Laukti iki vasarinės žvejybos vien buvo pražūtinga. Mūsų organizmai įgavo šią tokį atsparumą ar imunitetą badui, bet čia kaip yla iš maišo išlindo nežinoma mums iki šiol vitaminių problema. Pirmieji simptomai pasireiškė jauniems, kuriems, ypač augant ir formuojantis organizmui, reikėjo kai ko daugiau negu keturi šimtai gramų duonos, kuri labiau tiktų kregžių lizdams lipdyti. Beveik visiems smarkiai patino dantenos ir ant jų atsirado negyjančios kraujuojančios žaizdos.

Po kelių dienų sustiprėjom. Mes neatsisakėm Tikso plano — gundė tų melagių Tikso kajūrų kalbos apie ten esančią gausybę maisto. Dar prieš puotą ryžomės tokiam žingsniui, o dabar so tiems tą 38 kilometrų kelionę rodės vieni juokai.

„Kaip manai, Vitai, gal, gerai išsimiegoję šaunam ryt į Tiksj? Reikia maisto atsargomis pasirūpinti“.

Rytojaus dieną iš Tevkės Goldbergo gavom atleidimo nuo darbo raštelį, ir mamos palaiminti iškeliavom į Tiksj.

Nuostabi gegužės diena, nelabai vėjuota, saulės ir šviesos jūra mus tarsi nešė per sniego ir ledo platybes. Nei juodų maišų, nei ruonių neieškojome, tačiau gero puskilometro atstumu vienas nekvailas ruonis mus pamatęs nėrė į savo eketę.

Po pusiaukelės kojos vis labiau silpo, vos įstengėme išsilaikyti stati.

„Tūpkim kokiai valandėlei“, — pasiūliau Vitui. „Pačiu laiku pasiūlei, Algi“, — atsakė vos gyvas Vitas.

Gerai pailsėję ir suvalgę ruonienos kepsnius, vėl traukėme Tikso link. Pagal saulės nueitą kelią, mes artinomės prie dešimties valandų kelionės pabaigos. Uostas jau buvo visai netoli. Pamatėm traktoriuką, velkantį prikrautą priekabą, į žasį panašus kranas kažką kilnodamas sukinėjosi į visas puses, kai kur lyg maži vabaliukai vaikštinėjo žmonės. Pakilęs šiaurinis vėjelis maloniai pūtė į nugarą, padėdamas įveikti paskutinius šios nelengvos kelionės kilometrus.

Pagaliau štai ir Tikso uostas. Įsikūręs įlankos gilumoje ant smulkių akmenuoto kranto šiek tiek kalvotame landšafte be jokios augmenijos, jis tikrai neatrodė ta maisto karalystė, kurią mes įsivaizdavome: su daugybe skaniai kvėpiančių valgyklų, didžiulių sandėlių, pro kurių duris matyti blizgančios įvairiausių konservų skardinės. Tai buvo pilka, nepatraukli medinių statinių gyvenvietė. Sandėliai stovėjo arčiau kranto. Keliai nuo vieno prie kito technikos išmatli, pakraščiais — didžiulės duobės ir purvinas sniegas. Retkarčiais pravažiuodamas traktorius su pakrautom rogėm atrpatusioms nuo mechanizmų ausims kėlė baisų triukšmą. Sandėlių buvo gal keliolika. Kiek aukščiau ant kalvos stovėjo gyvenamieji namai. Maždaug akį užmetus, jų buvo per pusę šimto. Niekad nedažyti, tie namai liejosi su pilkų akmens peizažu ir tik keletas rūkstančių kaminų rodė juose esant gyvybę. Murzinoje ledo priplaukoje stovėjo keli apšepę aprūdiję laivai liudiję, kad čia vis dėlto uostas.

Praėję tuos nepatrauklius sandėlius, patraukėme į gyvenvietę, buvusią už kokių puskilometro. Metas buvo vėlyvas, nors saulė per sprindį kybojo virš horizonto. Žmonių beveik nebuvo matyti, tik viena moteris išvydo dvi juodas išdžiūvusias baidykles, išsigando, aplenkė mus lanku ir staiga aiktelėjo,

rankomis užsispausdama burną. Mes gerai supratomė, kodėl aiktelėjo.

Ek tu, miela Rusijos dukra, ko taip baiminiesi dviejų belyčių būtybių?! Visa tavo didžioji šalėle paskendusi skurdo ir bado liūne! Prieš metus, dar neprasidėjus karui, mes matėme pro tremtinių vagonų grotas tavo brolius ir seseris. Tos vargšės žmogystos, nepaisydamos enkavedistų grasinimų, kovodamos už savo būvį, apspisdavo mūsų grotuotus langus. Girdėjom tik: „Chleba, chleba daite“. Prisimenu vieną mergiotę įdubusiom juodom graziom akim, laikančią rankoje kelias žemuoges. Ji maldavo: „Atiduodu jas, mūsų mama nebeprisikelia; jai duonos bent trupinėlį, labai prašau!“ To užmiršti negalėsiu niekad!

Prisimenu, Novosibirske NKVD mūsų vagonui paskyrė kibirą vandeningos „lapšos“. Išėjome iš stoties virtuvės išsiriškiavę po du. Visur pilko akmens skalda. Čia pat minios žmonių pripuolė prie mūsų ir pradėjo spardyti indus. Išsiliejusią „lapšą“ saujomis su žvyru grūdo į burnas.

Tai buvo tik ketvirta karo diena! Žiūrėdamas į šios šalies piliečius, tada pagalvojau: neabejoju, netrukus mes būsimė tokie, kokie jūs dabar. Pagaliau taip ir atsitiko. Tačiau kaip minėta anksčiau „Kapsie bare“, Tikso uostas nuo to buvo apsaugotas. Uostas įlankos gilumoje buvo bazė, į kurią per Šiaurės vandenyną iš vakarų ir iš rytų laivais atplukdydavo visas prekes, reikalingas didžiuliam Lenos baseinui aprūpinti, net iš Amerikos.

Įėję į gyvenvietę, pamatėme pailgą, panašų į baraką pastatą, iš kurio išėjo trys vyrai. Priėjome arčiau. Virš durų kreivai prikaltas puikavosi seniai nublukęs pilkai žalios spalvos užrašas: „Stolovaja“.

Rupūs miltai, pataikėm į patį patį!

„Tai ką darome, ar bandysime užėiti?“ — „Bijau, kad mus iš ten išvarys, kaip kokius paskustinius valkatas, nes visi iki šiol matyti žmonės neblogai buvo apsirėngę“, — samprotavo Vitas. „Tegu išvaro, — atsakiau jam. — Manau, kad vis vien atsiras kokia gera moterėlė iš virėjų ir duos mums karštos sriubos dubenėlį!“

Iš Mastacho pasiimtą ruonieną jau seniai buvome suvalgę, ir mus vėl kankino pasiužė alkis. Aišku, atsispirti pagundai užėiti į valgyklą, kai ji čia pat po nosim, mes nebegalėjome. Visi varžtai ir varžymaisi, kurie normaliaime gyvenime reguliuoja žmogaus elgesį, dabar nebegalėjo. Užlipę tris laiptelius, įėjome į šią šventovę. Sklindantis po visą valgyklą kvapas mus apsvaigino. Pailgos didžiulės salės gale buvo pailgas siaurokas, horizontalus langas, už to lango šilumos ir maisto garuose tingiai vaikštinėjo trys apkūnijos moterys baltais chalatais, gerai prigludusiais prie seniai matytų apvalių formų.

Didžiulėje salėje palei sienas stovėjo du ilgi stalai su suolais. Dviejų tylaia droviai įsilinkusių šmėklų niekas iš karto ir nepastebėjo. Tai, ką jos pamatė ant stalų, negalėjo jų neparalizuoti. Šešiuose padėkluose šešios krūvos tvarkingai pripjaustyti duonos riekių! Vienos buvo baltos kaip sniegas gražiais, parudavusiais kraštais, kitos — juodos, skleidžiančios dangišką ruginės duonos aromatą.

Nežinau, kiek tas šokas būtų trukęs, jei dvylikta saulėtos nakties valandą, baigęs savo

Naujieji Lietuvos talonai, laikinai pavaduoja rublius. Nuo traukoje truputį sumažinti.

O KADA PAMATYSIME LITĄ?

budėjimą prie sandėlių, pagyvenęs žmogus nebūtų panorėjęs prieš miegą užėiti į šią valgyklą ko nors užkasti. Pajūtome ant savo pečių dvi švelniai nusileidžiančias rankas, „Vy, rebaita, vidimo, chotite pakušat? (Jūs, vyrukai, matyt norite pavalgyti?) Žinoma, gerasis žmogus viską supratęs, kitaip ir negalėjo pasielgti! Jis mus privedė prie krauju ir pienu trykstančių dulcinėjų, kurios stovėjo už pailgo lango ir burkavo.

„Kokios sriubos norite?“ — atsisukęs į mus kreipėsi geradarys. „Karštos, bet kokios“, — atsakėme su broliu. „Suprantama, karštos, bet kokios jums įpilti — ar barščių, ar pieniškos, ar bulvienės?“

Kažkodėl vienbalsiai paprašėme barščių. Dabar jau į mus spokėjo trys poros plačiai atvertų jaunų moterų akių. Prisėdom su savo dubenėliais. Prasidėjo žiaurus duonos ir sriubos naikinimas. Sumetę po penkis šešias riekės į dubenėlį, mes šaukštu jas išmaldavom ir pavirtusią į košę sriubą rijome kaip smakai.

Geradarys, pasivadinęs Pavėlu Ivanovičium Carkovu, nenustebė išvydęs tokį vaizdą. Jis ramiai žiūrėjo į mus, retkarčiais gurgstelėdamas arbatos, ir jo gerame veide kaip veidrodyje atsispindėdami slinko vienas po kito, matyt, panašūs jo paties gyvenimo vaizdai. Taip, šioje šalyje nieko nenustebinsi badaujančių žmogelių šešėliais. Sriubos nuramdyti, įsidrąsinom ir surijom dar kelias tokias porcijas. Po to buvo antras patiekalas — griekiai su mėsa, „Iešte, chlop-

Nuo 1992 m. rugsėjo 30 d. 24 val. visi mokėjimai Lietuvoje atliekami tik Lietuvos Respublikos laikiniais pinigais-talonais, išskyrus tuos atvejus, kur leista naudoti konvertuojamą valiutą. Tokį nutarimą 1992 m. rugsėjo 16 d. priėmė Lito komitetas.

Sekant latvių pavyzdžiu, sovietinius rublius pakeitė laikinieji pinigai-talonai, liaudyje vadinami „vagnoreliais“ arba „žveriu-kais“. Nuo spalio 1 d. cirkuliuoja 1991 m. 1, 3, 5, 10, 25, 50, 100 ir 1992 m. 10, 50, 100, 200, 500 pavyzdžių talonai, kuriuose pavaizduoti „Lietuvos Raudonojoni“ knygon įrašyti, nykstantys

cy, ješte“. Dabar jau pats Pavėlas mums atnešė vėl pilnus dubenėlius, žiūrėjo su šypsena į mus, nepasotinamą mūsų apetitą.

Netrukus suteliuškavo slyvų ir abrikosų kompotai. Juos išgėrėme užsikąsdami baltos duonos riekėmis. Tikrai nemažiau kaip po 4-5 stiklines! Pakilus diafragma vos leido kvėpuoti, tačiau viskas taip nuostabiai greit atsistojo į savo vietas, tik nelemtos mintys apie skaniai suvalgytą maistą su dar didesniu įniršiu žadino norą vėl kartoti tą be galo malonų ir svai-ginantį valgymo procesą.

„Iš kur jūs, vaikinai?“ — su kažkokia gailėsčio intonacija paklausė gerasis Pavėlas. „Iš Mys Mastacho“, — atsakėme jam, traškydami slyvų kauliukus.

(Bus daugiau)

žvėrys, paukščiai, ropliai, augalai.

Spalio 1 d. Maskvoje buvo pasirašytas Lietuvos Respublikos ir Rusijos Federacijos vyriausybės susitarimas dėl tarpusavio įsipareigojimų, susijusių dėl Lietuvos Respublikos laikinųjų pinigų-talonų įvedimo. Analogiškas susitarimas pasirašytas dėl busimųjų atsiskaitymu, įvedus litą. Kyla klausimas: kam reikėjo trumpam laikotarpiui - mėnesiui ar net mažesniui įvesti savą „valiutą“?

Oficialių pranešimų, kada bus įvestas litas, nėra. Tačiau pareigūnai įvairiose savo kalbose mini neapibrėžtą spalio mėnesio pabaigos datą. Pasaulio ekonominėje-finansinėje sistemoje Lietuvos Respublikos laikinieji pinigai-talonai neturi jokios ekonominės reikšmės. Iš trijų Pabaltijo valstybių tik Estijos krona imama dėmesin visuose užsienio valiutų pirkimo-pardavimo sandoriuose.

Žinoma, Estijos kronos įtaka labiausiai reiškiasi Suomijos, Švedijos ir kitų Skandinavijos valstybių ekonomikoje. Tačiau yra viena Estijos kronos ypatybė, kuri pasireiškia visame pasaulyje - ji visur traktuojama, kaip pinigai su savo kursu kitų valiutų atžvilgiu. Šito Lietuvos talonas neturi ir niekada neturės, nes pats talonas neatitinka net pasaulinių pinigų išleidimo standartų.

Ar įvesti laikinieji pinigai, o po to įvesti litai nesukels sumaišties Lietuvos finansų sistemoje? Kaip argumentas laikinųjų pinigų įvedimui buvo pateikiamas latvių pavyzdys. Tačiau latviai savo lai-

kinuosius pinigus įvedė ne vieno ir ne dviejų mėnesių laikotarpiui. Kas priėmė optimalų ekonominį ir politinį sprendimą, parodys laikas, tačiau nerimą kelia tas faktas, kad vėl, kaip ir daugelyje istorijos laikotarpių svarbiausiose politiniuose (dėl Rusijos kariuomenės) ir ekonominiuose klausimuose trys Pabaltijo valstybės eina savais keliais, nematydamos kaimynės patyrimo ir ne-norėdamos vienytis savo ekonominių ir politinių klausimų sprendimuose.

Labai ginčytinas ekonominis sprendimas dėl rublių keitimo į laikinuosius pinigus santykio 1:1. Nesunku prognozuoti, kad tas santykis keisis laikinųjų pinigų nenaudai, skatindamas jų infliaciją.

Privatūs Lietuvos verslininkai išveža prekes į Rusiją ir už ten gautus rublius perka laikinuosius pinigus. Lito įvedimas, prasidėjus laikinųjų pinigų-talonų infliacijai, reikštų pačio lito papildomos infliacijos paskatinimą.

Nežiūrint visų išskylančių klausimų, jokios abejones nekelia lito įvedimo būtinumas. Kiek bus stipri Lietuvos nacionalinė valiuta priklausys ne tik nuo Lietuvos vyriausybės ekonominių sprendimų, bet ir nuo kiekvieno Lietuvos piliečio konkretaus darbo turinio ir kokybės.

Tikime, kad Lietuvos laikinieji pinigai-talonai negalios viena iš gyvenime pasivirtinančių taisyklių: „Nėra nieko pastovesnio už kaip ką nors laikina“.

A. J.

VYTAUTAS LANDSBERGIS K. ŽIDINYJE

Svečias kalbėjo laisvai, be jokio ypatingo plano, ramiai apžvelgdamas krašto problemas, nesiversdamas kokia propaganda, kuri taip madoje prieš rinkimus. Kalba buvo užrašyta į garso juostą, iš kurios ir padaryta šis santrauka.

Pirmininko pasveikinimas

Pakviesdamas kalbėti, LB NY apygardos pirmininkas Kęstutis Miklas pasveikino garbingąjį svečią, šios apygardos vardu, taip pat JAV LB 7-tos Tarybos, kurios suvažiavimas kaip tik buvo prieš dieną, ir JAV LB Krašto valdybos pirmininko Vytauto Maciūno vardu. Pirmininkas taip pat pranešė, kad Taryba savo sesijoje įkūrė ekonominių reikalų tarybą Lietuvai remti. Šį pranešimą publika sutiko plojimai.

Ambasadorius apie svečią

Pirmininkas pakvietė Lietuvos ambasadorių prie Jungtinių Tautų Anicetą Simutį supažindinti su svečiu.

Ambasadorius sakė, kad supažindinti reikia tik nežinoma žmogų. Bet šisai svečias labai gerai žinomas. Jo didžiausias rūpestis yra Lietuvą įteisinti ir išgarsinti. Todėl jis daug ir keliauja. Dabar, būdamas New Yorke, jis matėsi su aukščiausiais Jungtinių Tautų vadovais. Tai geriausias būdas Lietuvą išgarsinti.

Ambasadorius priminė, jog anksčiau Landsbergis yra pareiškęs, kad jo gyvenimo laimingiausia valanda bus tada, kai iš Lietuvos išeis paskutinis rusų kareivis. (Publika šį sakinį padėjo audringais plojimais.)

„Jo darbai ir pasisakymai kuo geriausiai parodo, kas yra mūsų garbingas svečias“, — taip kalbėjo Ambasadorius ir pakvietė svečią prabilti į New Yorko lietuviams.

Pradžioje Landsbergis prisiminė savo pirmąjį kelionę į New Yorką. Kelionė buvo dar senais laikais ir ją suorganizavo A. Šalčius su žmona. Tada Landsbergis buvo užsiėmęs Čiurlionio draugijos kūrimu, jo paveikslų likimu. Po to įvykiai vystėsi labai greitai, ir jis paliko aną aplinką ir perėjo į politiką.

Kariuomenės išvedimas

Toliau jis kalbėjo apie dabartinius Lietuvos rūpesčius. Vienas svarbiausių ir yra Rusijos kariuomenės išvedimas. Jau padaryta nemaža pažanga. Jau padaryti nutarimai: svarbu, kad jie būtų vykdomi.

Tam vykdymui visų laikų yra didelių kliūčių. Dar Gorbaciovio laikais buvo renkami parašai po peticija. Žmonės galvojo ir rašėsi. Pasirašant reikėjo nurodyti ir savo adresą, o tai jau gąsdino, bet — jie neišsigando. Pasirašė pusantro milijono žmonių.

Tie parašai buvo svarbi atrama, siekiant nepriklausomybės. Jau buvo aiškus reikalavimas, reikėjo jį įgyvendinti. Tada buvo sunku pasakyti, ar tai bus pasiek-

ta, bet buvo daryta — siekta. Ir dabar nėra baigtas šis reikalas.

Dabar su Rusija pasirašytos trys sutartys dėl kariuomenės išvedimo. Yra nustatyta net data — kitų metų rugpjūčio pabaiga. Kiti tokių datų neturi. Sako, vokiečiai net su pavydu žiūri į Lietuvą, nes ji greičiau bus be rusų kareivio, nei Vokietija.

Kai sugriuvo Sovietų Sąjunga, sunku buvo susikalbėti su Rusija, bet Rusija vis dėlto buvo nusiteikusi palankiai ir rėmė Lietuvos nepriklausomybę.

Pradžioje buvo neaišku, kieno ta Lietuvoje esanti kariuomenė, ar ji klauso Rusijos valdžios. Buvo balsų ir iš kariuomenės, kad ji gali valdžios ir neklausyti. Kariuomenės tarpe buvo platiniami lapeliai neklausyti Gorbaciovio valdžios, ragino atskirti Klaipėdos kraštą ir sudaryti naują respubliką.

Kariuomenė pamažu traukiasi

Vieniems atrodė, kad tai juokingas žaidimas, bet kiti susirūpino. Ir dabar matome, kaip spaudžiama Estija. Gali atsirasti želigovskinkų, bermontininkų, tikrų arba net suvaizdintų karinių veiksmų, kurie bus nukreipti prieš Baltijos respublikas. Tada tik bus galima nurimti, kai iš Lietuvos bus išvestas paskutinis rusų kareivis.

Kariuomenė pamažu traukiasi. Išveža tankus, išardo techniką, radaro įrengimus. Daug ką plėšte plėšia, kad galėtų paskui parduoti savo grobį. Tas turtas priklauso Lietuvai, bet ji neturi jėgos pasipriešinti ir sustabdyti.

Neseniai teko beveik jėga pasipriešinti, kad į Lietuvą neveztų naujokų. Pasisekė tai sustabdyti. Dabar Lietuvoje rusų kariuomenės skaičius yra žymiai sumažėjęs. Trūksta kareivių net sargyboms, tai net karininkai jas eina.

Karininkai gyvena su šeimomis ir yra įsikūrę. Jiems sunkiau išsikraustyti, palikus butus. Pagal įstatymus, vyriausybės buvo leista, kad karininkų šeimos nariai, kurie turi civilines tarnybas, gali prašyti Lietuvos pilietybės ir gali ją gauti. Kai prasidėjo privatizacija, jie galėjo išpirkti savo butus. Dabar jau gali tuos butus parduoti. Jie jau yra jų nuosavybė. Išvažiavę jie gali pirkti naujus, tai jau jų reikalas. Taip karininkų išsikėlimo klausimas žymiai palengvėjo.

Dar šio mėnesio (rugsėjo) pradžioje Rusijos užsienio reikalų ministras sukviė Baltijos šalių užsienio reikalų ministrus ir ant stalo padėjo reikalavimus: mum turit namus statyti, mum tą ir tą daryti. Jei to nebus daroma, jie neišvažiuoja.

Lietuva atmetė šią gąsdinimo politiką. Tada ir buvo prieita prie butų nusipirkimo, jo pardavimo idėjų.

Klausimas tarptautinėje plotmėje

Kariuomenės išvedimas lieka

svarbiausiu šalies saugumo klausimu. Rusija labai stengėsi, kad tai nepatektų į tarptautines konferencijas nei Helsinkyje, nei kur kitur. Aiškino, kad čia dviejų šalių reikalas, ir jie susitvarkys be tarptautinio įsikišimo. Dabar klausimas jau pasidarė tarptautinis, jau jis pateko ir į Jungtines Tautas. Rusija jau nebesipriešins.

Dabar dalykai eina pirmyn. Norima pakviesti Europos valstybių ar NATO stebėtojus, kad jie žiūrėtų, kaip vyksta kariuomenės išvedimas. Latviai prašė, kad atsiųstų stebėtojus ir į jų derybas. Tegu mato, kas ir kaip šneka, kas tyčia vilkina derybas.

Tie klausimai yra susiję su tarptautiniu saugumu. Lietuvoje lankėsi Prancūzijos, Britanijos aukšti karininkai, pareigūnai, diskutavo mūsų kuriamas gynybos pajėgas.

Rusų kariuomenės vadovybė tai mato ir tik užfiksuoja savo užrašuose, nes kraštas jau jiems nepavaldus. Apsilankę svečiai tik stebi, kaip lietuviai organizuojasi, bet niekas nepažadėjo Lietuvos ginti. Lietuviai yra pasilikę savo likimui vieni, bet jie to nesibijo, nes kito kelio nėra.

Vyriausybės kritika

Nors daug padaryta Lietuvą atstatyti, bet yra ir daug trukdymų pačiam viduje. Buvę kompartijos nariai, turėję stiprias pozicijas, nenori, kad gyvenimas būtų greitai pasikeistų jų nenaudai. Valdžia norėjo, kad greičiau vyktų žemės reforma, bet iš Sei-

JAV LB XIII TARYBOS ANTROJI SESIJA

KĘSTUTIS K. MIKLAS

(Tęsinys iš pereinamos laidos)

Švietimo tarybos pirmininkė Regina Kučienė, kalbėdama apie švietimą, lituanistines mokyklas, mokinių mažėjimą, taip pat ir apie lituanistikos darbuotojų kadrus, kurie galėtų paruošti šiam laikmečiui tinkamus vadovėlius, kėlė daug problemų. Anot jos, lituanistinėse mokylose dabar drastiškai pasikeitė mokinio ir mokytojo pajėgumas, taip pat lietuvių kalbos žinojimas. Daug pastangų dėta lietuvių kalbos mokėjimo lygiui kelti.

Vadovėlių reikalai

Lietuvoje išleidžiama daug gerų vadovėlių ir įvairių rūšių skaitymo knygelių. Švietimo taryba siūlys mokykloms tas knygeles skaityti pamokų metu vietoje skaitymų skaitinių vadovėliuose. Tai padės mokiniams pasiekti geresnių rezultatų lietuvių kalbai praturinti, bei skaityme ir rašyme. Numatoma kai kurias knygeles įrekoruoti į garsajuostes, kad vaikas, skaitydamas knygelę, kartu galėtų girdėti taisyklingai tariamą žodį.

Iš Lietuvos bus gauta ten išleisti vadovėlių, tinkamų pradiniam mokslui. Bet to neužtenka. Taryba jau yra užsakiusi ir čia parašytų vadovėlių. Stengiamasi kai kuriuos atspausdinti Lietuvoje, nes tai sumažins išlaidas dešimteriopai.

Švietimo tarybos metinė pinigine apyvarta yra gan didelė, pavyzdžiui, 1991 m. sausio 1 d. kasoje buvo \$61,660. Iki gruodžio 31 d. gauta pajamų beveik \$108,000. Per tuos metus išleista apie \$67,500. 1992 metai buvo pradėti su \$102,000 ir šiuo metu kasoje yra apie \$72,000. Bet jie greit išstiprės, nes daug skolų dar neapmokėta.

Kyla klausimas, iš kur tokia didelė apyvarta? Pagrindinės pajamos ateina už parduotas knygas, leidinius ir garsajuostes. Apie 20% sulaukiama iš Lietuvos Fon-

Vytautas Landsbergis Kultūros Židinyje kalba New Yorko lietuviams. Nuotr. Liudo Tamošaičio

mo yra didelių trukdymų. Buvę vadovai turi įtakos į gamyklas ir stabdo pasikeitimus.

Dabar sunku atkurti ūkius. Žmonės nori įsigyti žemės. Mielai stotai namus. Pirmiausia stato tvartus, kluoną, kad galėtų išvystyti ūkį. Imasi darbo su džiaugsmu, lanko įstaigas, prašo paskubinti dokumentų išdavimą. Nori bent gyvenimo pabaigoje savo žemeje pagyventi. Yra ir jaunų žmonių, kurie nori ūkininkauti.

(nukelta į 8 psl.)

do ir maždaug tiek pat iš metinio vajuos, kuris vyksta kasmet rugsėjo mėnesį. O išlaidų didžiausia dalis išeina vadovėliams paruošti bei juos atspausdinti, taip pat paremti mokyklas, Mokytojų Studijų Savaites ir taip toliau.

Socialinė veikla

LB Socialinių reikalų tarybos pirmininkė Birutė Jasaitienė pranešė, kad jos vadovaujamos tarybos veikla koncentruojasi tik Chicagoje. Pasiekti kitas mažesnes lietuvių kolonijas ir įteigauti, kad susiorganizuotų ir rūpintųsi lietuvių, ypač vyresnio amžiaus socialine pagalba, iki šiol nesulaukė vaisių. Nors pastangų buvo daug dėta ir dar dėdama, bet mažesnes kolonijas tai yra sunku įgyvendinti.

Socialinių reikalų taryba turi savo būstinę su vyresniųjų centru „Seklyčia“, kur telkiasi visa veikla. Jis yra atidarytas kasdien. Ten veikia biblioteka, restoranas, yra ir salė, kur kas trečiadienį rengiamos popietės su paskaitomis, pasilinksminimais ir kitais įvairumais.

Ten taip pat vyksta vieną kartą savaitėje „aerobinės“ pamokos vyresniesiems, anglų kalbos kursai, bendros sveikatos patikrinimas ir kraujospūdžio matavimas. Iš čia ir maistas išvežiojamas į namus gilaus amžiaus sulaukusiesiems ir sergantiesiems.

Socialinė taryba leidžia savo turiniu ir nesenančiomis žiniomis mėnesinį žurnalą „Pensininką“, kurį radaguoja Karolis Milkovaitis, gyvendamas Los Angeles mieste, Californijoje, o administruoja Elena Sirutienė Chicagoje. Jo išleidžiama 1,300 egz., ir jis pasiekia lietuviams visame pasaulyje.

Pastaruoju metu susilaukiama iš Lietuvos daug naujų ateičių. Jie atsiveža galybes problemų. Jiems reikia dažnos pagalbos teisiniais patarimais, imigraciniais reikalais, rašant prašymus gauti žalias korteles, taip pat — ligos

atveju ar kokiais nelaimės ištikus.

Socialinės tarybos įsteigtas „Lietuvos vaikų vilties“ komitetas, kuriam pirmininkauja Regina Kulienė, rūpinasi Lietuvos vaikų gydymu šio krašto ligoninėse. To komiteto skyriai jau veikia Los Angeles, Portlande, Philadelphijoje ir steigimo stadijoje San Francisco mieste. Šiais metais numatoma, kad 22 vaikai iš Lietuvos, sergantys retom ligom, turės galimybę pasinaudoti moderniu gydymu šiame krašte. Penki vaikai jau pagydyti grįžę į Lietuvą.

Socialinė taryba yra susirūpinusi tolimesniu savo centro išlaidymu. Nuolatinės paramos iš JAV valdžios ar iš Chicago miesto nesulaukiama. Parama iš Catholic Charities šių metų gale pasibaigia. Šiemet susilaukta paramos iš Lietuvos Fondo, bet nežinia ar jos bus gauta ateity. Šiaip lėšos telkiamos iš parengimų ir nuolat prašant aukų iš visuomenės. Ateitis gan miglota. Rugsėjo 1 d. banke buvo tik apie \$50,000, o neapmokėtų sąskaitų — per \$57,000 sumai.

LB veikla Washington

VLIKui ir Lietuvių Informacijos Centrai nutraukus tolimesnę veiklą, JAV LB Visuomeninių reikalų tarybai, kuriai vadovauja veteranas bendruomenininkas Algimantas Gečys, teko perimti lietuvių išeivijos atstovavimo atsakomybę Washington.

Sovietų Sąjungai subyrėjus ir daugelium naujų valstybių atsikūrus, JAV valdžios įstaigose matėsi pasimetimas tų valstybių skirtingų interesų reikaluose. Lietuvą užglėb sunkumai su Rusija, su jos nenoru atitraukti savo okupaciją kariuomenę, taip pat blogėjanti Lietuvos ekonominė padėtis, privertė Visuomeninių reikalų tarybą skubiai veikti, įtaigaujant ne tik JAV Kongresą bet ir Baltuosius Rūmus.

Gečys išvardino eilę atliktų darbų, ypač dėl sovietinės kariuomenės atitraukimo, pateikiant dokumentaciją apie vykdomą Lietuvos įstatymų pažeidimą. Taip pat apie suorganizuotą balandžio 3-4 dienomis Washington konferenciją padėti Lietuvai investicijų ir verslo srityje, apie suruoštą studijų savaitę Birštone, apie pastangas JAV pašto ženklui artėjantį Darius ir Girėno 60 metų skrydžių sukakčiai paminėti, apie talką Lietuvai, apie lėktuvą nemokamai nugabenti medicininei aparatūrai bei medikamentams iš Deborah fundacijos.

Buvo kreiptasi į JAV Pašto administraciją, kad „humanitarian air lift“ į Lietuvą būtų pratęstas, bet prašymas atmestas.

(Bus daugiau)

IŠ VISUR

— „Science“ vienas įtakingiausių mokslo žurnalų pasaulyje ir pirmaujantis Amerikoje, leidžiamas American Association for the Advance of Science, spalio 11 d. laidoje įdėjo žymaus žurnalisto Steven Dickman rašinį apie lietuvių mokslininką Vidą Janulaitį. Tasai žurnalistas lankėsi Vilniuje ir aprašė prof. Janulaičio vadovaujamą institutą, kuris gamina fermentus molekulinei biologijai. Pabrėžiama, kad šiuo metu Instituto įmonė „Fermentas“ savo gaminius pristato ir JAV biotechnikų kompanijoms. Jie esą aukštos kokybės ir turi įrašą: „Made in Lithuania“. Autorius smulkiai aprašo, kaip įmonė atsirado ir kaip 1991 m. ji pardavė užsieniui (15 kompanijų dvylikoje šalių) savo gaminių už \$340,000.

— Bill Clinton, demokratų kandidatas į JAV prezidentus, ir senatorius Gore, kandidatas į viceprezidentus, spalio 5 d. savo rinkiminėje būstinėje Little Rock, Arkansas, išleido atsiųskimą į Amerikos lietuviams. Jame aukštai įvertinama lietuvių tautos kova už laisvę ir nepriklausomybę ir primenamas Vytautas Landsbergis, vadovavęs Lietuvos žmonėms politinės krizės laikotarpiu. Pabrėžiama, kad JAV ilgus metus atsakydavo nepažinti sovietinę okupaciją, bet kai Lietuva atsikūrė, George Bush Lietuvą pripažino tik po to, kai Baltijos nepriklausomybė buvo pripažinusi jau 37 kitos valstybės.

— Metinė fotografijos paroda, jau 21-oji, atidaroma spalio 23 d. Chicagoje, Jaunimo Centro Čiurlionio galerijoje. Rengia Budrio vardo foto archyvas. Paroda tęsis iki lapkričio 1 d.

— Filatelijos draugijos „Lietuva“ filatelijos ir numizmatikos paroda „Lithpex XXIV“ vyks spalio mėn. 23-25 dienomis Chicagoje, Jaunimo Centre.

— Jaunųjų talentų popietė įvyks spalio 25 d. Chicagoje, Jaunimo Centre. Rengia „Giedra“.

— Česlovo Sasnausko choras iš Marijampolės rugsėjo mėnesį lankėsi Italijoje ir Portofino mieste dalyvavo religinės muzikos festivalyje. Turėjo laimės pagiedoti ir mišiose Šv. Petro Bazilikoje, Romoje. Choro vadovas ir dirigentas yra Vilkaviškio vyskupijos kunigas Gracijus Sakalauskas. Choras, o taip pat vidurinė muzikos mokykla, priklauso Marijampolės Krikščioniškajam Centrai, kuris buvo įkurtas Vilkaviškio vyskupo Juozo Žemaičio sumanymu. Prie Centro veikia vargonų dirbtuvė, religinės kultūros muziejus, meno kūrinių dirbtuvė.

— Jonas Kavaliūnas, pedagogas ir visuomenininkas, nuo šių metų rudens Kaune, Vytauto Didžiojo universitete, dėstys vokiečių kalbos mokymo metodiką. Šiuo metu rengia anglų kalbos mokymo vadovėlio antrąją dalį.

— Stasės Petersonienės redaguotų atsiminimų apie a. a. kun. Alfonsą Lipniūną knyga, išleista Chicagoje prieš penkerius metus, dabar išspausdinta Lietuvoje 15,000 tiražu. Leidėjai — „Vilniaus susivienijimo“ ir „Minties“ leidyklos.

— Hartfordo „Tėvynės Garsų“ radijo programos vadovybė kviečia į koncertą spalio 25 d. 2 val. popiet Švč. Trejybės parapijos salėje. Programą, pavadintą „Ir mažiems ir dideliems“, atliks solistas ir poetas Vytautas Kernagis iš Lietuvos.

Aukščiausiosios Tarybos pirmininką Vytautą Landsbergį rugsėjo 29 d. išlydinti iš New Yorko tarptautinio JFK aerouosto. Iš d.: ambasadorius Anicetas Simutis, Irena Vakšlienė, Vytautas Landsbergis, Janina Simutienė, Tautos Fondo valdybos pirm. Aleksandras Vakselis.

TEN BAKŪŽĖ SAMANOTA

Šią vasarą su viena Romo Kezio suorganizuotų ekskursijų lankiausi Lietuvoje.

Iš Kauno ekskursija nuvyko į Rumšiškės Etnografinį muziejų. Čia pamatėme atkurtus visos Lietuvos pastatus iš 18-to ir 19-to šimtmečio. Tai buvo Aukštaitijos, Žemaitijos, Dzūkijos, Suvalkijos kaimo trobesiai su darželiais po langais, svirtimis prie senų šulinių.

Pamatėme seklyčias su šešioliknyčiomis staltiesėmis ant stalų, kalnus didžiulių pagalių ant lovų, lopšius, tebekabančius ant pakistų po balkiu lingių. Matėm stakles ir ratelius su linų kuodeliais, tebelaukiančiais audėjų sugrįžtant. Ten buvo trobos su molio pluktom grindim ir šiaudiniai stogai, daržinės ir svirniai. Buvo ir gyvulių — juodagalvių avelių, žąsų su žasiukais, juodbėrių.

Nedaug miesto vaikų yra matę tikrą gandrą ar kumelę su kumeliuku. Viena sodyba už kitą gražesnė — koks neįkainojamas tautinis lobis.

Taip ir dingęs mintis: kaip svarbu, kad mūsų jaunimas turėtų progos visa tai pamatyti, pa-

justi savo protėvių žemę po kojomis. Čia vasaros metu rengiami folkloriniai festivaliai. Tie, kurie ieško savo šaknų, kurie nori akis į akį susitikti su mūsų praeitimi, traukite į Rumšiškės.

Mūsų vadovė muziejuje Gražina Morkūnienė kalbėjo, kad kelionių agentūros, organizuodamos ekskursijas, turėtų nepamiršti Rumšiškės muziejaus — ekskursantai nesigailės.

Domėjausi, kas muziejų išlaiko: juk reikia gyvulių šerti, mokėti algas sargams ir prižiūrėtojams, kad apsaugotų nuo vagysčių, reikia prižiūrėti pastatus ir t.t. Pasirodo, jie turi organizaciją, kuri administruoja ir rūpinasi visais šio muziejaus reikalais, ir sutrumpintai vadinasi RUNA LTD. Gauna šiek tiek už įėjimą, truputį valdžia prideda, bet nedaug, nes nėra iš ko. Jiems labai reikia finansinės pagalbos.

Šiuo metu yra projektuojama įrengti senovišką Žemaitijos miestelį su bažnyčia, kalve, amatininkų dirbtuvėm, kaip puodžiaus, medžio ir gintaro dirbinių, smukle prie kelio ir t.t. Reikia miestelio viduryje išpilti aikštelę, kas kainuotų apie \$150-

Pastatas Rumšiškės muziejuje. Nuotr. R. Šidlauskienės

\$200, bet nėra iš ko. Mes patarėm padėti kai kuriose vietose rinklių dėžutes, nes taip visi daro.

Kas norėtų Rumšiškės muziejų finansiškai paremti, aukas galima siųsti: RUNA, LTD, Kaišiadorių rajonas, 4237 Rumšiškės, S. Nėries 4-6, Lithuania. Ne tik pavieniai asmenys, bet ir organizacijos galėtų prisidėti prie muziejaus išlaikymo, retkarčiais surengdamos kokį subūvimą muziejaus naudai.

Padėkim — kad ir mažom sumom, bet iš daugelio rankų. Mes nepasigesime penkinės ar dešimtinės, o jiems bus didelė parama. Padėkim, kad kartų kartos lietuvių, sugrįžę, iš visų pasaulio kryžkelių, galėtų pajusti tą beribę meilę savajai žemei, kuri amžiais degė ir tebedega Lietuvos artųjų širdyse. Padėkim, kad ten nuvažiuotų mūsų vaikai galėtų, anot Vinco Kudirkos, iš praeities stiprybės pasisemti.

Romualda Šidlauskienė

POSĖDŽIAVO LB NEW YORKO APYGARDOS VALDYBA

New Yorko LB apygardos valdyba posėdžiavo spalio 9 d. Kultūros Židinio posėdžių menėje. Dalyvavo apygardos valdybos nariai, pora apylinkių pirmininkų, JAV LB tarybos narių.

Posėdžiui vadovavo pirmininkas Kęstutis Miklas, parengęs kruopščią ir plačią darbotvarkę, įtraukdamas datas įvairių renginių, kurie kartais nedaug liečia apygardos darbus. Tai padeda orientuotis ir atsiminti bendruomenės veiklą. Sekretoriavo Malvina Klivečkienė, kuri pradžioje perskaitė praco posėdžio protokolą.

Pirmininkas savo pranešime palietė cilę klausimų, apie iš Kauno Technologijos universiteto atvykstančius dėstytojus, prisimintos rugsėjo 17 d. vykusios demonstracijos prie Jungtinių Tautų, LB Krašto valdybos akcija dėl rusų kariuomenės, akcija dėl Dariaus ir Girėno pašto ženklų, plačiau painformavo apie JAV LB tarybos suvažiavi-

mą Clevelande, apie Vytauto Landsbergio vizitą Kultūros Židinyje, apie pagalbos Lietuvai konferenciją, kuri bus Washingtone lapkričio 7-8 dienomis.

Pateikta V. Landsbergio priėmimo apyskaita ir dokumentacija Kolumbijos bankui, raginta rinkti solidarumo mokesčių. Kalbėta apie vąj lietuviškai mokyklai. New Yorko apygardos valdyba kasmet pinigine auka paremia Maironio lituanisting mokyklą, paremia ir apylinkės. Valdyba, įvertindama Lietuvos ambasados prie Jungtinių Tautų veiklą, paskyrė 500 dol. auką.

Detaliau kalbėta ir apie Lietuvos nepriklausomybės 75 metų minėjimą, kuris rengiamas ateinančių metų vasario 21 d. K. Židinyje. Pirmininkas pranešė, kad gautas kalbėtojas inž. Valdas Adamkus iš Chicago. Jis plačiai reikišias visuomenėje, rūpinasi gamtos apsauga ir žemės tarša bent keliose Amerikos valstijose. Pakviesta solistė Marytė Bizinkauskaitė. Norima pakviesti Apreiškimo parapijos chorą, tautinių šokių ansamblių "Tryptinį".

Numatoma surengti ir dailės parodą savaitę prieš minėjimą, vasario 13 ir 14 dienomis. Su parodos uždarymu projektuojama surengti literatūros vakarą. Parodos organizavimo darbam pakviestas vicepirmininkas Kęstutis Bileris, kūrinių sutelkimui — Paulius Jurkus, patalpų dekoravimui ir papuošimui — Ramutė Česnavičienė.

Baigiant posėdį, mestas žvilgsnis ir į ateinančių metų būtiniausius darbus, kultūrinę ir visuomeninę veiklą. Posėdis baigtas 9 val. (p.j.)

Kiekvienas būkime lietuviškos spaudos platintojas, palaikytojas, nes spauda yra mūsų lietuviškos gyvybės ženklas.

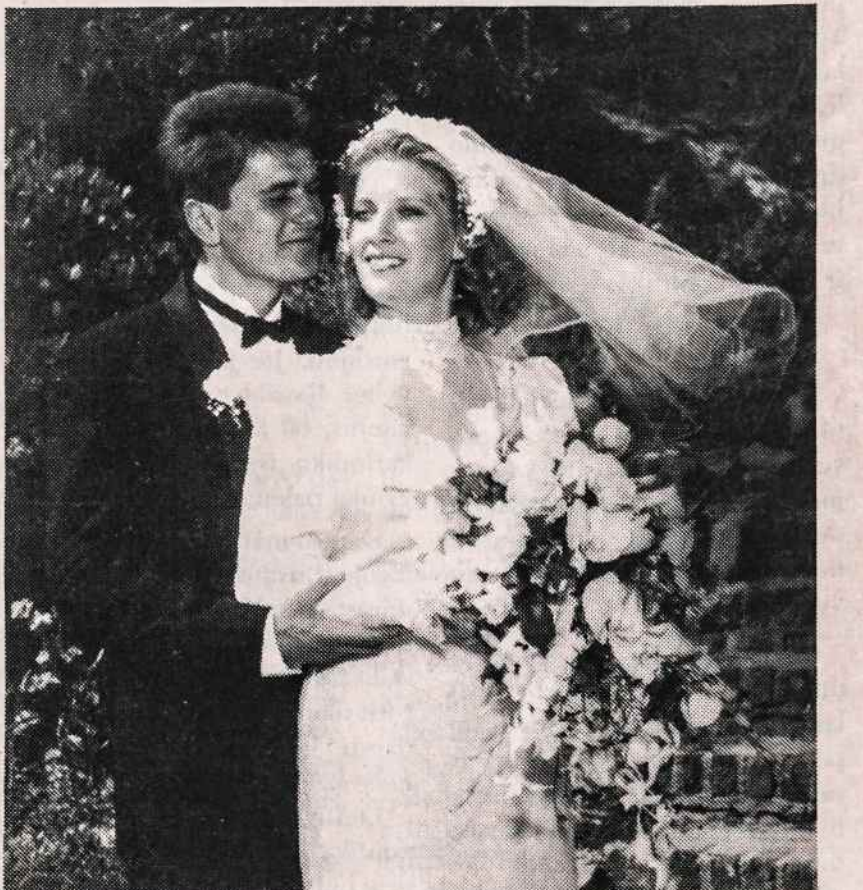
drabužius bei knygas, kurios jau turi savo tradicinę vietą — išrikiuojamos ant scenos.

Visą savaitę salė ūžia kaip bitynas, kur dirbuojasi daugybė talkininkų. Šio bityno vadovė Vida Jankauskienė, kuri, kupina energijos ir patirties, pareigas eina nuo pat pradžios. Lyg generalas, ji čia vadovauja, pakvietusi į talką savo šeimą, vyrą Algį ir vaikus. Įėjus į salę, dažnai girdisi: "Eik, paklausk Vidos"! Tai jos gausių talkininkų balsai.

Skaitanat "Darbininką", dažnai tenka užtikti jos vardą. Jos energijos jai gali pavydėti ne vienas. Jei turėtume bent dešimt tokių Vidų, Židiniui nereikėtų rūpintis ateitimi.

Nekantriai lauksiu kito rudens ir ... turgaus.

Dalia Bulvičiūtė

Viktorija Garbaskaitė ir Renatas Gedvila sukūrė naują lietuvišką šeimą rugpjūčio 22 d. Santa Monica, CA.

PAKLAUSK VIDOS!

(Išpūdziai iš "Blusų turgaus")

Newyorkiečiams jau tradicija tapęs "Blusų turgus" įvyko spalio 3-4 dienomis Kultūros Židinyje, Brooklyne. Rengė Lietuvos Atletų Klubas.

Kaip ir aš, manau, kad šio įvykio daug kas nekantriai laukia. Galima nebrangiai įsigyti reikalingų daiktų, o taip pat paaukoti savo nereikalinguosius.

Jau pirmadienį, per spaustu-

vės langą, stebiu mašinas, riedančias į Kultūros Židinio kiemą, ir glėbius gėrybių "banguojančių" salės link.

Jau keleri metai, kai penktadienį skubu į salę į turgaus "pre-view". Čia gera proga įsigyti nebrangių auskarų (mano silpnybė) bei kriminalinių romanų (kurių šimet gavau ypatingai įdomių). Įsigijus "kelis" reikalingus daiktus, net reikėjo bičiulio prašyti, kad nuvežtų namo.

Surengti tokį turgų — milžiniškas darbas. Kalnus daiktų reikia surūšiuoti į kategorijas ant daugybės stalų: indus, žaislus,

VISŲ SISTEMŲ VCR KASEČIŲ PERREKORDAVIMAS. Jūsų artimieji Lietuvoje galės iš karto naudoti atsistatę kasetę (vestuvės, jubiliejai, gimimo dienos). Greitas ir aukštos kokybės pataravimas. Kaina — 20 dol. plus 2.90 dol. už grąžinimą priority mail paštu.
COSMOS INTERNATIONAL
1839 Park St., Hartford, CT
Tel. 203 - 232 - 6600

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B. S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N. Y. 11421
WE DELIVER
296 - 4130

DĖMESIO, JAUNIME!!!

"Pučia vėjas ...."
Ar Jūs norite atstovauti savo miestą sekančiame Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongrese?
Ar norėtumėte dirbti Lietuvos labui?
Ar planuojate aplankyti gimines Lietuvoje?
Ar planuojate dalyvauti ar mokyti kursuose Vilniuje ar Kaune?
Ar treniruojatės dalyvauti Tarptautinėse Lietuvių Sporto Žaidynėse?

Petro Čepo Jaunimo Fondas žino, kad jaunimui (18-35 amžiaus) yra sunku sutaupti pinigų kelionei į Lietuvą ir kitas šalis. Todėl mes įsteigėme PČJF, norėdami Jums padėti susipažinti su savo Tėvyne ir pasaulio lietuviams. PČJF \$1,000 stipendija skiriama bent vienam lietuvių kilmės jaunuoliui/ai, kuris/i žada vykti į Lietuvą arba dalyvauti lietuviškoje veikloje išsivijoje.

Anketą stipendijai gauti turite užpildyti ir pasiųsti PČJF ne vėliau lapkričio 15 d., kad galėtumėte keliauti į Lietuvą ateinančiais metais tarp sausio 1 d. ir gruodžio 31 d. Anketos ir platesnė informacija gaunama rašant:

Petro Čepo Jaunimo Fondas
P. O. Box 497, South Boston, MA 02127

ECONOMY AIRFARES TO LITHUANIA

New York - Vilnius \$575 (round trip)
New York - Vilnius \$479 (one way)

FREGATA TRAVEL
250 West 57th Street, 1211
New York, NY 10107
Tel.: (212) 541-5707
Ask for Chris Dobrzynski

"DARBININKO" ADMINISTRACIJOJE GALIMA GAUTI ŠIAS KNYGAS: BOOKS IN ENGLISH available at Darbininkas

- INTRODUCTION TO MODERN LITHUANIAN by Dambriūnas, Schmalstieg & Klimas \$25.00
1 set of 4 cassettes to go with the book.....\$40.00
- LITHUANIA 700 YEARS by Dr. Albertas Gerulis nauja laida, su gražiu aplanku, 460 psl.....\$25.00
- ENGLISH - LITHUANIAN DICTIONARY \$12.00
- LITHUANIAN - ENGLISH DICTIONARY \$12.00
- LITHUANIANS IN AMERICA, by Antanas Kučas.....\$8.00
- A PRIEST IN STUTTHOF (Human Experiences in the world of Suhuman) by Stasys Vla \$8.00
- LITHUANIA MY HERITAGE, V. Vijeikis \$20.00
- ENCYCLOPEDIA LITHUANICA (6 Vols.) in English \$160.00
- FIGHTERS FOR FREEDOM (Lithuanian Partisans Versus the USSR), by Juozas Daumantas \$10.00
- MAP OF LITHUANIA (large size) \$12.00
- ETERNAL DREAM, Selected poems by Leonardas Andriekus \$6.00
- DR. ALEXANDER CURTIUS \$2.00
- MIND AGAINST THE WILL (Essays on Lithuanian Culture Under Soviet Occupation, edited by Rimas Šilbajoris).....\$8.00
- WE WILL CONQUER THE WORLD by Liudas Dovydėnas.....\$5.00
- VYTAUTAS THE GREAT - GRAND DUKE OF LITHUANIA by Joseph B. Koncius \$4.00
- LITHUANIAN FRATERNALISM: 75 Years of US Knights of Lithuania \$20.00
- FIRE AND NIGHT, Five Baltic Plays edited by Alfreds Straumanis \$20.00
- POPULAR LITHUANIAN RECIPES by Josephine J. Dauzvardis, 128 psl.....\$7.00
- SERVING LITHUANIA, J. K. Vallūnas, 288 psl.....\$18.00
- THE LIVING TESTAMENT OF FAITH AND COURAGE, Special edition of "Mary Save Us", 60 psl.....\$12.00
- MEMORANDUM, THE RESTORATION OF LITHUANIA'S INDEPENDENCE, Dr. D. Krivickas, 142 psl.....\$5.00
- AWAKENING LITHUANIA, Dr. J. J. Stukas, 191 psl.....\$5.00
- LITHUANIAN COOKERY, by Izabelė Sinkevičiūtė, more than 500 recipes, 328 pages.....\$15.00
- Šios knygos gaunamos Darbininko Administracijoje. Galima užsakyti skambinant telefonu (718) 827-1351 arba rašant Darbininko administracijai - 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207. Galima nesiųsti iš anksto čekio, nes nežinome, kiek kainuos persiuntimo išlaidos. Kai išsiųsime užsakytas knygas, tada išsiųsime ir sąskaitą.

MTB TRAVEL BROKERS

Specializing in all travel arrangements
In house VISA processing to Russia & Former Soviet Union(24 hours)

FALL SPECIAL:

Round trip	One way
California \$289	Moscow \$349
London/ Manchester \$350	St. Petersburg \$349
Paris/ Frankfurt \$399	Kiev \$349
Amsterdam/ Sydney \$370/669	Prague \$360
Budapest/ Warsaw \$499	Munich \$260
Riga/ Tallin \$689	Brussels \$320
Vilnius \$899	Madrid \$290

212 - 956 - 8552
1650 Broadway, Suite 1111
New York, NY 10019

BALTIC TOURS

JFK - RYGA \$678.00
į abi puses

☐ Keliauti galima pradėdant spalio 1 d. iki kovo 31 d., išskyrus Šv. Kalėdų laiką - nuo gruodžio 17 d. iki sausio 10 d.

☐ Bilietus reikia išpirkti ne vėliau kaip spalio 31 d.

☐ Išpirkus bilietą, pinigai negrąžinami ir kelionės datų pakeisti negalima.

Prašom kreiptis į Albiną Rudžiūniene ar Kristiną Mitkute

BALTIC TOURS
77 Oak St., Suite 4
Newton, MA 02164
Tel.: 617 965-8080, Fax 617 332-7781

SAVANORIO POEZIJA APIE LIETUVĄ

Garbingoji savanorių karta traukiasi iš mūsų tarpo, palikdama savo veiklos aprašymus, prisiminimus. Štai savanoris kūrėjas savo prisiminimus ir meilę Lietuvai išsakė eilėmis ir savo poezijos knygą pavadino "Ilgesio posmai".

Knyga išleista 1991 m. data, bet mus pasiekė tik šių metų pavasario gale, tad susitikimas su knyga buvo nukeltas į artėjančias rudens dienas, kada knyga jau darosi mielas ir brangus svečias.

Šios knygos autorius yra Lietuvos kariuomenės majoras Leonas Virbickas, ilgai gyvenęs New Yorke, nuo 1976 m. apsigyvenęs St. Petersburg Beach, FL.

Knygą išleido jo šeimos atžalynas, reikšdamas pagarbą ir savanoriui, ir poetui. Metrikos lape surašyti visi, kas prisidėjo prie šio leidinio: knygos mecenatai — Algutė ir Vytis Virbickai, eilėraščius surinko Algutė Didžbalytė-Virbickienė, viršelis ir iliustracijos Lino Virbicko, spausdino Mykolo Morkūno spaustuvė 1991 m., 63 puslapiai, įrištai kietus viršelius. Kaina — \$7.

Iš poeto gyvenimo

Leonas Virbickas gimė 1896 m. rugpjūčio 25 d. Lankaičių kaime. Skaisgirio vals. Skaityti išmokė motina ir sesuo. Baigė Žagarės dviklasę mokyklą. Prsidėjęs Pirmasis pasaulinis karas sutrukęs tolimesnį mokymąsi, ir tik 1916 m. Virbickas stojo į Šiaulių gimnazijos trečią klasę. Savanorių į Lietuvos kariuomenę išėjo 1919 m. kovo mėn. Baigė karo aviacijos mokyklą ir buvo pakeltas į leitenantus. Tarnavo šarvočių, pėstininkų ir aviacijos daliniuose.

Dalyvavo kovose su lenkais. Už pasižymėjimą fronte ir nuopelnus Lietuvai apdovanotas dviem Vyties kryžiais — be kardų ir su kardais, Gedimino ordinu 5-to laipsnio, Savanorių kūrėjų medaliu, Lietuvos nepriklausomybės 10 metų medaliu, Latvijos nepriklausomybės 10 metų medaliu ir tremtyje — Šaulių žvaigždė.

1929 m. jis buvo krašto apsaugos ministro prof. Augustino Voldemaro adjutantas. Atentato metu prieš ministrą maj. Virbickas buvo sunkiai sužeistas.

1938 m. išėjo į pensiją, apsigyveno savo ūkyje prie Šiaulių. Mėgo žemės ūkio darbus, augino daržoves, gėles. Okupacijos metais dalyvavo pagrindžio veikloje, 1944 m. rudenį pasi-

STASIO LOZORAČIO PAAIŠKINIMAS

Spalio 9 d. Lietuvos ambasadorius Washingtono Stasys Lozoraitis spaudai pranešė, kad ryšium su kilusiais neaiškumais dėl jo akreditavimo kaip Lietuvos ambasadoriaus Italijoje, jis pažymi, jog šis klausimas buvo jau seniau aptartas su Pirmininku prof. V. Landsbergiu ir ministru A. Saudargu. Turint prieš akis įvairius Lietuvos interesus, buvo nutarta, kad šalia dabar turimo posto Washingtono, jis bus paprašytas perimti Lietuvos būsimos ambasados Romoje vadovavimą.

STUDENTAMS "SPRENDIMAS"

Visi studentai ateitininkai kviečiami į SAS ruošiamas rudens rekolekcijas, vardu SAS "Sprendimas". Rekolekcijos įvyks Dainavoje, spalio 30-lapkričio 1 dienomis. Bus progą gamtoje atsitraukti nuo kasdieninių rūpesčių, pažvelgti savo nueitus kelius, išvėlgti būsimąjį gyvenimo kryptį.

Dalyvaujantieji kviečiami nedelsiant registruotis, skambinant telefonu 217-332-2939. Jei

traukė į Vakarus ir 1949 m. atvyko į Ameriką, apsigyveno New Yorke. Įsijungė į visuomeninę veiklą. Ilgą laiką pirmininkavo Lietuvos atgimimo sąjūdžiui, dalyvavo VLIKO taryboje, reikėsi spaudoje.

Poezijos kelyje

Eilėraščius rašyti pradėjo dar būdamas gimnazijoje. Tai buvo laikai prieš Pirmąjį pasaulinį karą ir karo pradžią. To meto poezijoje dominavo Maironis. Jo įtaka buvo labai didelė. Jo poezija žadino tautinį atgimimą, diegė jaunimą nauju patriotizmu. Pradedantieji rašyti tais laikais dažniausiai ir buvo traukiami didelės Maironio asmenybės.

Į Maironio poezijos pasaulį atsirėmė ir Virbickas. Patraukė visų mėgstamiausia ir svarbiausia tematika — Lietuva. Buvo savanoris, ginklu gynė ir kūrė Lietuvą, jai skyrė ir savo poeziją. Ir šios knygos 90 procentų yra skirta Lietuvos tematikai.

Lietuva jam yra viskas, jo turtas ir gyvenimas. Savo mintis ir jausmą Lietuvai išsako eilėraštyje "Lietuva", (puslapis 10, jis spausdinamas atskirai).

Ir keliaudamas per pasaulį, nuo kalnų viršūnės ieško Lietuvos, bet niekur nėra tokio kalno, iš kur matytųsi Lietuva. Jos niekas neatstos. Ta mieloji žemė yra jo gyvybė ir širdies namai.

Savo eilėraščiuose prisimena Lietuvos kariuomenės žygius, kautynes Širvintuose, Giedraičiuose, prie Nemuno ir Dauguvos krantų. Aprašo savanorio gyvenimą ir jo žygius. Čia irgi minimos kautynės, jų vardai ir net atskiri asmenys.

Prie savanorio temos grįžta ir savo kelionėse, nes savanoriai niekada nemiršta, jie nuolat gyvena. Prie savanorių jungiami ir partizanų žygiai, plačiai išvystoma jų tema.

Su partizanais rišama ir sovietinė okupacija, jos baisenybės.

Praėjęs per nepriklausomos Lietuvos kovas, jos negandas, jis per tėviškę nueina į savo likimą — savo prasmės ieškojimą, savo ilgesį. Eilėraštyje "Nusivylimas" jis taip nusako žmogišką dramą:

*"Atšlamėjo, lyg rudens sodai,
Pasišiausę nuo ryto šalną,
Išsisėmė lyg klėčių aruodai,
Bėrę grūdus iš darbo delnų.*

*Šiandien stovim prie bėgančio kelio,
Lyg tie stuobriai palaužti audrų, —
Ir nustebę, kad piktžolės želia
Iš pasėtų brandžiuųjų grūdų".* (54 psl.)

Ilgisi draugų ir varto jų laiškus, prisimena dainą, kurią dainavo motulė. Prisiminimuose grįžta prie motulės ir jai skiria gražiausius posmus.

*"Tavo rankos lino drobė,
Mintys — raštuos, audime...
Ten toli, gintoj pastogėj
Austos naktų glūdume".* (58 psl.)

Maironis savo poezija įtvirtino toninį eiliavimą, kur rikiuojamos eilėdaros pėdos, skambus kirtis. Taip rašo ir Virbickas — toniniu eiliavimu, metro pėdos griežtos ir skambios neša skaitytąją per

neatsilieps registratorės Audra arba Julija, įkalbėkite sekančią informaciją: vardą, pavardę, atvykimo būdą ir laiką, o taip pat savo telefono numerį.

SAS "Sprendimo" kaina \$40. Registracijos terminas — spalio 23 d. Jei pageidautumėte išsamesnių informacijų, kreipkitės aukščiau nurodytu numeriu.

Iki pasimatymo Dainavoje!
S. A.

Majoras Leonas Virbickas

visą knygą.

Knygą papuošė Linas Virbickas. Spėčiau, kad jis yra poeto anūkas. Įsidėmėtinas jo sukurtas aplanko piešinys. Atrodo, kad tai berželis. Berželis ten ir pavaizduotas, bet to berželio šakų siluetas sudaro Lietuvos žemėlapiu kontūrus. Tikrai įdomus ir jautrus sprendimas šiai poezijai ir jos papuošimui.

Širdies kalba

Šalia didžiosios poezijos, kuri turi savo raidą ir savo paskirtį,

gyvena ir tokia poezija. Ji miela ir brangi, nes tai širdies kalba, tai savotiška istorija prisiminimuose.

Autorius ginklu statė nepriklausomą Lietuvą, jai ir skirti tie posmai. Tai pagarba ir meilė Lietuvai, nes ji davė visa savanorių kartai ir visom kitom kartom, kuriuos tebestato Lietuvą.

"Ilgesio posmai" nuneš į Lietuvą. Tie posmai kaip kokios darželio gėlės kalbės ir apie žmogaus dramą šioje žemėje. (p.j.)

LEONAS VIRBICKAS

LIETUVA

Ar mūs žemės saujoj, ar aguonos grūde,
Aš tave kaip saulę, žėrinčią matau.
Mintys ir svajonės nepalaužia plūdė
Ir širdis gyvena Tavimi ir Tau.

Tu man lino drobė, gintaro krislely,
Ir kiekvienam daitke menama esi,
Atneštinio rūbo dylančiam lopely
Aibėms atminimų amžinai šviesi.

Svetimosios žemės turtai ir blizgučiai
Niekas neprišlygs tau, niekas neatstos...
Man Tavo upeliai ir laukų žvangučiai
Brangesni už viską, žemės svetimos.

"Dainavos aidai" atlieka programą Maironio Parke, Worcester, MA, rugsėjo 20 d. Sėdi Baltija Udrytė, kairėje Darius Udrys ir Almis Udrys. Nuotr. E. Meilaus Sr.

WORCESTER, MA

Mirė Mykolas Minikauskas

Rugpjūčio 21 d. mirė Mykolas Minikauskas, sulaukęs 99 m. amžiaus. Jis buvo ištikimas lietuviškos spaudos, marijonų ir pranciškonų vienuolių rėmėjas. Ypatinai buvo susirišęs su Šv. Kazimiero lietuvių parapija, kuriai visą gyvenimą priklausė, rėmė aukomis, darbu ir maldomis. Darbavosi jos organizacijoje, buvo kai kurių valdybose.

Velionio kūnas buvo pašarvotas Jono Kazlausko laidotuvių namuose. Rugpjūčio 24 d. Šv. Kazimiero parapijos bažnyčioje už jo sielą mišias koncelebravo ir pamokslą pasakė par. klebonas kun. V. Parulis, MIC.

Su pagrindiniu celebrantu mišias laikė Šv. Kazimiero parapijos asistentas kun. S. Petrauskas, kun. A. Yankauskas, iš Worcester; kun. B. Vaišnora, kun. P. Burauskas ir kun. A. Šeputa — iš Marianapolio; pranciškonai iš Kennebunkporto: kun. R. Barber ir kun. R. Šakalys; iš Putnam: prel. V. Balčiūnas, kun. dr. V. Cukuras, kun. dr. R. Krasauskas ir kun. J. Stepnaitis; parapijų klebonai: iš Worcester — Aušros Vartų, kun. A. Volungis; iš Lawrence, Šv. Pranciškaus par., kun. A. Janiūnas; iš Bostono, Šv. Petro par., kun. A. Kontautas ir iš So. Deerfield — kun. Julius Jutt.

Giedotojų Šv. Kazimiero parapijos choras, vadovaujamas vargonininkės O. Valinskienės. Solo — V. Roževičius.

Po mišių nulydėtas į Notre Dame kapines. Palaidotas šeimos sklype šalia žmonos. Prie kapo duobės paskutinį religinį patarnavimą atliko kleb. kun. V. Parulis ir prelatas V. Balčiūnas. Sugiedota giesmė Marija, Marija.

Laidotuvių dalyviai sūnaus Antano Minikausko-Miner vardu pakviesti pietums į Mairono parką. Nulūdime pasiliko sūnus Antanas Minikauskas-Miner, anūkė dr. Ellen Kosmer ir kiti giminės.

Velionis buvo gimęs Lietuvoje, į Ameriką atvyko 1912 m. Visą laiką gyveno Worcesteryje ir jo apylinkėse. Ilgus metus dirbo prižiūrėtoju Graton & Knight Co. Išauginio gražių šeimą. Mėgo gamtą, prie Grafton miestelio buvo įsigijęs pieno ūkį, kurį išlaikė 35 metus.

Pradžioje viskas gerai sekėsi, bet po keliolikos metų — 1959 m. mirė jo žmona Elena. 1978 m. mirė jo dukra Marytė, 1982 m. — antroji dukra Onutė Kosmer, ir pagaliau jos vyras. Mykolas betgi dvasiniai nepalūžo, nes jį stiprino gilus tikėjimas.

Pasiliko tik sūnus Antanas, kuris užbaigė pieno ūkio darbus, 1979 m. įsigijo gražių rezidenciją Westboro miestelyje. Kol tėvo sveikata leido, sūnus vežiodavo jį į Šv. Kazimiero parapiją Worcesteryje pamaldoms ne tik sekmadieniais, bet ir šiokiadieniais. Pagaliau, jėgoms senkant, sūnus tėvą globojo savo namuose, ant jo rankų tėvas ir numirė.

Pavykęs renginys vienuolynui paremti

Rugsėjo 26 d. Nekalto Marijos Prsidėjimo vienuolijos Putname rėmėjai kartu su seselėmis Maironio Parko didžiojoje salėje surengė pietus, o po jų gražią ir įdomią programą atliko "Dainavos aidai" — Udrių šeimos iš Jackson, Michigan, jautnis atžalynas. Rėmėjų skyrė pirminkė T. Adomavičienė pasveikino visus atsilankiusiuosius. Programai vadovavo B. Miliauskaitė-Harris. Maldą prieš pietus sukalbėjo Aušros Vartų parapijos klebonas kun. A. Volungis.

Po pietų, programos vedėja supažindino publiką su Udrių šeima — Rūta ir Arūnu, jų vy-

riausiu sūnum studentu Darium, būsima abituriente Baltija, dešimtoku Almiu ir jauniausiu-vienuolikamečiu, šeštadieninės mokyklos mokiniu Vyčiu.

Visi keturi Udrių vaikai, naudodami įvairius instrumentus: pianiną, akordeoną, smuiką, kankles, skudučius, barškučius, atliko montažą. Dainavo visi kartu, o taip pat trio, duetu ir solo laudies ir partizanų dainas, deklamavo.

Programos atlikėjai ir jų tėvai buvo apdovanoti gėlėmis, o publika jiems nepagalėjo ovacijų.

Kalbėjo Lietuvių Labdaros draugijos pirm. K. Adomavičius, o Seserų vardu — negalėjusios dalyvauti provinciolės Ses. Ignės padėkos laiškėlį perskaitė Ses. Palmyra.

Renginyje dalyvavo ne tik Seserų rėmėjai iš mūsų telkinio, bet atvyko gausus būrys iš Providence, Putnamo, Bostono, Udrių šeimos giminės iš New Yorko, tarp jų ir Rūtos Udrienės marmytė.

Padėkos nusipelno visos moterys, visai prisidėjusios prie renginio, taip pat ir vyrai, renginį garsinę parapijų biuleteniuose parapijų klebonai kun. V. Parulis ir kun. A. Volungis ir "Aušros" radijo programos vadovai inž. E. Meilus su žmona Terese.

J.M.

PROGRAMOS VIRŠELIO KONKURASAS

Ateinančiais 1993 metais bus minima Lietuvos nepriklausomybės atstatymo 75 metų sukaktis. New Yorke rengiamasi sukaktį iškilmingai paminėti.

Minėjimą rengia LB NY apygardos valdyba, kuri savo posėdyje spalio 9 d. nutarė paskelbti programos viršelio konkursą. Premija 100 dol. Kviečiami dalyvauti visi apylinkės dailininkai, ypač jaunimas.

Programos viršelio dydis 11 x 8½ colių vienos spalvos. Viršelyje išreikšti laisvės idėja, panaudojant lietuvišką medžiagą, įkomponuoti 75 skaičių. Viršelio apačioje palikti apie 2 colius aukščio būtiniejiems įrašams, kurie bus surinkti spaustuvės raidėmis.

Piešinys gali būti didesnis, svarbu, kad jis sumažintas įsderintų į čia minimą plotą.

Vertinimo komisija bus visa LB apygardos valdyba. Minėjime bus surengta konkursui atsiųstų darbų paroda.

Jei kas norėtų papildomos informacijos, prašoma skambinti Pauliui Jurkui į namus: 718 441-3612.

Pasirašoma pavarde. Terminas — 1992 metų gruodžio 31 d. Siųsti: Kultūros Židinys — Programos konkursas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207.

URAGANAS ANDRIUS PALIETĖ IR LIETUVIUS

Miami, FL, gyvena nemažai lietuvių, bet nuo Andriaus uragano nukentėjo tik dvi šeimos: Virginijos ir Vytauto Dubauskų bei Vilijos Ramūnaitės-Burnham. Jos liko be pastogės ir neteko didesnės dalies savo asmeniško turto. Dubauskų šeimą laikinai priglaudė Miami Lietuvių klubo pirminkė E. Jonušienė. Per klubą ėmė organizuoti pagalbą abiem nukentėjusiom šeimoms. Renka aukas ir klube, prašo ir dar kitų prisidėti. Aukus padalys lygiom tarp abiejų šeimų.

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

Redakcija ..... (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. .... (718) 827-1351

Spaustuvė ..... (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas ..... (718) 827-7932
Salė (kor.) ..... (718) 827-9645
Salės adm. .... (718) 235-8386

Kultūros Židinyje šį savaitgalį: spalio 17 d., šeštadienį, New Yorko Akademikų Skautų Sąjungos metinė šventė. Mišios 3 val. popiet pranciškonų vienuolyno koplyčioje. Mišias aukos vysk. P. Baltakis, OFM. Po mišių — pokalbis ir kavutė Kultūros Židinio posėdžių menėje. Spalio 18 d., sekmadienį, 2:30 v. popiet Vytauto Kernagio koncertas. Rengia Kultūros Židinio administracija.

Kun. Vytautas Palubinskas, Apreiškimo parapijos klebonas, spalio 13 d. išvyko į Los Angeles, CA, gydymosi tikslu. Ten išbus iki mėnesio galo. Parapijos bažnyčioje jį pavaduos kun. Bruno Kruzas.

Balfo 100 skyrius vykdo rudens aukų rinkimo vaju. Daugeiliu lietuvių skyriaus vadovybė išsiuntinėjo laiškus, prašydama aukų. Toks vaju vykdomas kasmet, nes Balfo teikiama šalpa lietuviams nesibaigia, ypač daug prašymų ateina iš Lietuvos. Prašome atsilipti į Balfo vaju. Čekius adresuoti ir siųsti: United Lithuanian Relief Fund of America, P. O. Box 81, Woodhaven, NY 11421. Balfo šimtajam skyriui pirmininkauja Vincas Padvarietis, vicepirmininke yra Regina Ridikienė, II vicepirma. — Vitas Katinas, izdininikas — Zigmas Dičpinigaitis, sekretorius — Antanas Pumputis, valdybos narė — Aldona McCarthy.

Akademikai skautai ir skautės kviečiami dalyvauti New Yorko Akademikų Skautų Sąjungos metinėje šventėje spalio 17 d. Lietuvių pranciškonų koplyčioje prie Kultūros Židinio. Mišias 3 val. popiet aukos vysk. Paulius Baltakis, OFM. Po mišių bus pokalbis ir kavutė Kultūros Židinio posėdžių menėje. Laukiami visi akademikai atšvesti New Yorko ASS skyriaus atkūrimą ir pasidalinti mintimis dėl ateities veiklos.

Atšaukiant vasaros laiką, spalio 24 d., šeštadienį, einant gulti tenka atsukti laikrodžius vieną valandą atgal.

Aušros Vartų parapijos metiniai rudens pietūs įvyks spalio 18 d., sekmadienį, tuoj po 11 val. sumos. Tokie pietūs rengiami du kartus metuose sumažinti parapijos remontų skolai. Auka \$25, vaikams \$15. Bus gausi loterija: pirmas prizas — \$1000; antras — \$500. Klebonas kun. E. Savickis ir parapijos komitetas nuosirdžiai kviečia visus dalyvauti. Dėl informacijos: Aušros Vartų klebonija, 32 Dominick St., New York, NY 10013, tel. 212 255-2648.

Lietuvos Kariuomenės šventės minėjimas bus lapkričio 22 d., sekmadienį, Apreiškimo parapijos bažnyčioje ir salėje. Rengia New Yorko ramovėnai, šauliai ir birutietės.

LMK Federacijos New Yorko klubo susirinkimas bus spalio 21 d., trečiadienį, 4 v. popiet sekretorės Ievos Jankutės namuose, 80-50 87 Rd., Woodhaven, NY. Visos narės prašomos dalyvauti.

Lietuvių Tautodailės Instituto skyrius New Yorke spalio 24 d., šeštadienį, 6:30 val. vak. Kultūros Židinyje rengia akademią "Prisimenamė dail. Anastaziją Tamošaitienę". Pagrindinis kalbėtojas bus meno kritikas Vytautas A. Jonynas iš Montrealio. Bus rodomi menininkės kūriniai ir video juosta. Salė bus atidaryta nuo 4 iki 9 val. vak. Įeinant aukojama \$5. Nuo 5 val. vak. bus galima gauti pietus, kuriuos pagamins Birutė Šidlauskienė.

Už a. a. kun. Viktorą Dabušį antrųjų mirties metinių dieną, lapkričio 9 d., bus aukojamos mišios St. Petersburg, FL, Šv. Kazimiero bažnyčioje Paterson, NJ, ir pranciškonų vienuolyne Brooklyn, NY.

Kotryna Žvynienė, 94 metų, mirė naktį iš spalio 10 į 11 d. Gyveno pas savo dukrą Brooklyn. Buvo uoli Apreiškimo parapijos narė. Pašarvota M. Shalins laidojimo namuose. Kun. Jonas Pakalniškis spalio 13 d. vakare sukalbėjo rožančių, spalio 14 d. Apreiškimo parapijos bažnyčioje mišias aukojė kun. Bruno Kruzas. Jis palydėjo ir jį kapines. Palaidota Šv. Jono kapinėse šalia prieš 21 m. mirusio vyro. Liko dukterė Lilijan (Leokadija), žentas Tomas, anūkė Katrina ir anūkas Tomas.

"Lietuvos Aidas", pagrindinis 16 psl. Lietuvos dienraštis, duoda vyriausybės žinias ir objektyvų atkuriančios Lietuvos vaizdą. Jo žinios išsivijai yra labai naudingos. Prenumerata metams oro paštu \$85. Čekius rašyti "Lietuvos Aido" vardu ir siųsti JAV įgaliotiniui adresu: Bronius Juodelis, 239 Brookside Lane, Willowbrook, IL 60514. (sk.).

Išnuomojamas keturių kambarių butas. Kreiptis 718 782-8456.

59 CENTAI UŽ SVARĄ virš šimto svarų, tai TRANSPAK firmos nauja kaina. 68 centai — žemiau šimto svarų. Minimumas 20 dol. Jūsų siuntiniai yra registruojami mūsų kompiuteriuose ir sekami iki pristatymo jūsų gimimės Lietuvoje. TRANSPAK, 2638 W. 69th St., Chicago, IL 60629. 312 436-7772.

Romas Kezys, "Laisvės Žiburio" radijo programos direktorius, spalio 11 d., laidoje pranešė, kad radijo stoties nauji savininkai padarė daug pagerinimų stočiai ir pakels kainas už programos laiką. Kaina pasidarė didelė, ir "Laisvės Žiburys" yra priverstas ieškoti kitokios išeities. Kaip iš pranešimo atrodė, bus sutrumpintas programos laikas iš vienos valandos į pusę valandos. Direktorius R. Kezys prašė klausytojų atsilipti, kokių laiku reiktų tą pusvalandį transliuoti, kad būtų patogiau, ar 9 v. r. ar 9:30 v. r.

Inž. Valdas Adamkus yra pakviestas kalbėti Lietuvos nepriklausomybės šventės minėjime, kuris rengiamas ateinančių metų vasario 21 d. Kultūros Židinyje. Tada bus minima Lietuvos nepriklausomybės 75 metų sukaktis. Minėjimą rengia LB NY apygardos valdyba. Talkins New Yorko Lietuvių Taryba ir Tautos Fondas. Pirmininkaujama iš eilės. Dabar pirmininkavimo eilė teko LB apygardos valdybai, kuri jau pradėjo parengiamuosius darbus.

ŽYMUS LIETUVIS SPORTININKAS NEW YORKE

Spalio 17 d., šeštadienį, 7:30 v.v. Long Island, debiutuota tarptautinė lietuvių sporto žvaigždė — Darius Kasparaitis, kuriam spalio 16 d. sueina 20 metų. Jis neseniai pasirašė sutartį su New York Islanders ledo rutulio komanda už \$1.35 milijonų trejiems metams. Prieš tai Kasparaitis žaidė Maskvos Dinamo komandoje. Jaunam lietuvių ledo rutulininkui pranašaujama didelė ateitis.

TALKA RELIGINEI ŠALPAI

New Yorko lietuviai atėina į talką Lietuvių Katalikų Religinei Šalpai. Su savanorių pagalba praeitų dviejų savaitių bėgyje supakuotas išsiuntinėjimui sekantis Religinės Šalpos aplinkraščio numeris. LKR Šalpa taria nuosirdžiai AČIŲ sekantiems asmenims už jų pasiaukojimą: Filomenai Ignaitienei, Ritonei Ivaškaitei, Daivai Izbickaitei, Tadiui Klimui, Malvinai Klivečkienei, Algijai Kulpai, Algijai Lukoševičiui, Astai Lukoševičiūtei, Andrei Lukoševičiūtei, Astai Plūtrai, Ramūnei Plūtrienei, Antanui Sabaliui, Aušrai Sabalieni, Pauliui Sabaliui, Laurai Šatinskaitei, Henriku Šatinskui ir Laurynui Vizmanui.

Šventasis Raštas, Senojo testamento tomas, pranašų knygoms, išleista gražiu leidiniu. Iš hebrajų, aramėjų ir graikų kalbų išvertė kun. Antanas Rubšys, kuris profesoriauja Manhattano kolegijoje ir dėsto Šventąjį Raštą. Knyga turi 670 puslapių. Jos kaina 12 dol. Gaunama "Darbininko" administracijoje. Persiuntimo išlaidoms pridėti 2 dol.

Jauna mergina, neseniai atvykusi iš Lietuvos, ieško darbo. Gali slaugyti ligonį, padėti namų ruošoje, prižiūrėti vaikus. Skambinti telef. (718) 628-0730. Prašyti Jurgą. (sk.)

Dalis publikos ir svečių, susirinkusių į susitikimą su Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos pirmininku Vytautu Landsbergiu Kultūros Židinyje, Brooklyne, rugsėjo 28 d. Nuotr. L. Tamošaitis

VYTAUTAS LANDSBERGIS KULTŪROS ŽIDINYJE

(atkelta iš 5 psl.)

Tie reiškiniai labai svarbūs. Jie sugrąžins žmogaus gyvenimo prasmę. Kad ir nesiseka, kad jis ir keikiasi, bet jis gyvena nuosavą gyvenimą. Jis pats kuria savo gyvenimą.

Dabar buvo nutrauktas dujų tiekimas. Rusai buvo nutraukę senas sutartis, labai jas pakeitė savo naudai. Dabar turėjo būti pasirašytos naujos sutartys.

Tie sunkumai yra susiję su pačios Rusijos sunkumais. Ir ten nėra tvarkos. Rusija visus atsiskaitymus varo per vieną Valskybės banką, o ten atsiskaitymo operacijos yra sutrikusios.

Lietuva už savo produkciją iš jų negauna atlyginimo. Taip susidarė jau 20 milijardų rb. suma. Žmonės negauna pinigų už savo produkciją. Tai sudaro jiem didelį sunkumą. Negaudami atlyginimo už maisto produktus, negali sumokėti už dujas. Rusija todėl ir nori nutraukti dujų tiekimą. Vienas Valstybinis bankas nepajėgia to reikalo išspręsti ir subalansuoti.

Lietuvai tenka nukentėti. Gal tai daroma tyčia, mat juk čia pat rinkimai. Buvusiem komunistam ir jų draugam tai geriausia proga kritikuoti valdžią: matote, kaip Lietuvoje blogai: nėra kuro, nėra karšto vandens. Blogai veikia Mažeikių rafinerija.

Lietuvioje dabar gyvenimas kaip per karą ar po karo, nes daug ko trūksta. Tai ir sudaro sąlygas valdžią kritikuoti, bet mažai kalbama, kad šis būtent Seimas labiausiai kritikavo ir varžė valdžios veikimą.

Apie rinkimus ir partijas

Liko mažiau nei mėnuo iki Seimo rinkimų, kurie bus spalio 25 d. Tai bus pirmasis rundas. Kur nebus išrinkti siūlomi kandidatai, ten bus renkami antrą kartą. Antras rinkimų rundas bus lapkričio 9 d. Tada paaiškės Seimo sudėtis. Galbūt ir po pirmojo rundo bus aišku, kas sudarys Seimą.

Reikalinga pagalba prižiūrėti vyresnio amžiaus moterį. Pageidaujamas anglų kalbos mokėjimas. Skambinti telef. 212 757-3001. Prašyti Jenny. (sk.)

Live-in aid wanted for elderly, infirm woman, kind and physically strong. Some English necessary. Phone 212 757-3001. ask for Jenny. (sk.)

55 SVARAI — cukrus, sūris, dešros, mėsa, šprotai, aliejus, kava ir kt., \$90. 22 SVARAI mažesnis paketas, \$55. 22 SVARAI mėsos produktai, aliejus \$90. Prie visų maisto siuntinių galite užsakyti aspirino ir vitaminų. TRANSPAK, 2638 W. 69th St., Chicago, IL 60629, 312 436-7772.

Lietuvoje susikūrė daug partijų. Joms įregistruoti yra daug reikalavimų. Turi būti partijos suvažiavimas, reikia turėti kelis šimtus narių. Šalia partijų kuriasi politinis judėjimas. Ten gali būti trys žmonės ir gali užsiregistruoti. Kaip politinis judėjimas, gali eiti į rinkimus, ieškoti šalininkų, finansų, paramos.

Kai kurios partijos susigrupavo. Sąjūdis buvo sudaręs tokią koaliciją iš penkių partijų. Apie krikščionis demokratų irgi susijungė kai kurios organizacijos: politinių kalinių ir tremtinių sąjunga, kurios pirmininku yra Balyš Gajauskas. Prisijungė ir kitos krikščioniškos organizacijos. Tikėjosi, kad tautininkų partija prisidės prie ko nors, bet jie į rinkimus eina atskirai.

Sąjūdis sušaukė tokią santaros konferenciją: krikščionių demokratų partija su savo padaliniais, tremtinių, kalinių sąjunga, tautininkai. Po rinkimų Seime sudarys vieną bloką ir pasivadins Tėvynės bloku. Jie toliau tęs tas pačias reformas.

Kairėje pusėje stovi buvusi komunistų partija. Ją remia nelegali Burokevičiaus partija. Socialdemokratams pasisako, kad jie po rinkimų blokavus su kairiaisiais, kad galėtų sudaryti vyriausybę.

Dabar vyksta rinkiminė propaganda. Tokioje padėtyje lengva kaltinti vyriausybę.

Kairioji pusė veikia ir jai pasisekė pašalinti iš vyriausybės ministrą pirmininką Vagnorių. Vyriausybė buvo varžoma. Dabar pasikeitė ir pirmininkas ir keli ministrai. Ir pačioje vyriausybėje buvo nesutarimų. Konstitucija neleidžia ministeriui pirmininkui atleisti kokį nors ministrą. Tai turi padaryti Seimas. Jei Seimas nori, kad vyriausybė būtų blogai, tai ir neleidžia atleisti ministro. Tegu būna blogai. Taip buvo ir su Lietuvos banko valdytoju, — Seimas neleido atleisti banko valdytojo, ir tai sutrukdė pasiruošti valiutos pakeitimui.

Pinigių pakeitimas

Toliau svečias kalbėjo apie pi-

nių pakeitimą. Nuo spalio 1 d. išimami rubliai, įvedami talonai. Jie ilgai nesilaikys. Tuoj bus įvesti litai. Lietuva jau turi litus atsispausdinus. Latvija talonų sistemą turi seniai, bet dar neturi atsispausdinus litų. Įvedus litą, turėtų stiprėti ekonomija. Daug padės ir Seimo rinkimai, kurie atves labiau pasireiškusių ir Lietuvai pasišventusių žmonių.

Klausimai

Tuo ir baigė svečias savo kalbą. Pirmininkavusis pirmas paklausė, ar negalime į Seimą įvesti išsivijus atstovų.

Apie jį daug kalbėta. Svečias pasakė ir tokią naujieną, kad buvęs Vlko pirmininkas dr. Kazys Bobelis jau kandidatuoja į Lietuvos Seimą. Konstitucija sako, kad emigrantas, grįžęs krašte turi pagyventi trejus metus ir tik tada gali kandidatuoti. Nežinia, kaip susitvarkė dr. Bobelis, kad jis dabar kandidatuoja.

Iškelta mintis, kad tai sudarys daug sunkumų renkant atstovus: kaip jis bus parinktas, kaip vykdomi balsavimai. Pagaliau, kaip toks atstovas jausis Seime, nes jis juk nepažįsta gyvenimo ir darbo sąlygų.

Daug kalbėta apie nuosavybių grąžinimą. Tas reikalas sukasi labai lėtai, bet visa daroma, ir nuosavybės pamažu grąžinamos.

Klausimų buvo šeši. Baigdamas, Landsbergis apdovanojo savo dovanomis, atsivežtomis iš Lietuvos, vyskupą Paulių Baltakį, OFM, ambasadorių Stasį Lozoraitį, ambasadorių Anicetą Simutį ir LB apygardos pirmininką Kęstutį Miklą.

Užbaigta Lietuvos himnu. Tada svečias nusileido nuo scenos ir pasikalbėjo su žmonėmis. Jį visur lydėjo saugumo tarnybos valdininkai. Žmonės nesiskirstė, dar vis šnekučiavosi apie Lietuvą, nes šią vasarą daug kas ją aplankė, tai ir kalbos buvo daug.

Šiūp visi buvo patenkinti, kad jie susitiko su Vytautu Landsbergiu, apie kurį daug kas kalbama. Paliko teisingo, rūpestingo žmogaus įspūdį. Atrodo, kad tai žmogus, kuris Lietuvai nori padaryti tik gero. (p.j.)

ATGIMUSIOS LIETUVOS DAINOS

Jūs galite namuose klausyti gražiausių Lietuvos estradinių dainų, jei įsigysite trijų kasetių komplektą (po 90 minučių kiekviena) tik už 17 dol.
(Persiuntimui pridėti 2 dol.)
Dėl užsakymų skambinti Darbininko administracijai 9 val. - 4 val. p. p.
tel. 718 827-1351
arba rašyti:
Darbininkas (administr.)
341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

LIETUVIŲ TAUTODAILĖS INSTITUTO SKYRIUS NEW YORKE

rengia akademią

"PRISIMENAME DAIL. ANASTAZIJĄ TAMOŠAITIENĘ"

šeštadienį, 1992 m. spalio 24 d., 6:30 v. v.

Kultūros Židinyje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY

Kalbėtojas — meno kritikas Vytautas Aleksandras Jonynas iš Montrealio, Kanados.

Bus rodoma video juosta ir bus išstatyta dailininkės darbu.

Salė bus atidaryta nuo 4 v. v. iki 9:00 v. v.

Auka — 5 dol.

RENGĖJAI KVIETIA VISUS ATSLANKYTI!

Apatinėje salėje bus pietūs nuo 5 v.v., ruošia B. Šidlauskienė

Kultūros Židinyje visus maloniai kviečia į VYTAUTO KERNAGIO KONCERTĄ,

kuris įvyks sekmadienį, 1992 m. spalio 18 d. 2.30 val. popiet Kultūros Židinyje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY.

Prieš koncertą bus lietuviški pietūs - cepelinai, kava, pyragai ir atsigavimas.

Įėjimo auka 8 dol. asmeniui.